Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України №34 (784) ♦ Вівторок, 22 лютого 1994 року ♦ Ціна договірна

ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМ: МИР І ЗЛАГОДА ВАМ!

Розпочалися Дні єврейської культури в Україні, присвячені 135-річчю видатного єврейського письменника Шолом-Алейхема, які урочисто відкрилися в «Українському домі». У Києві ряд цікавих заходів передбачає широке знайомство публіки з духовним життям одного з найдревніших народів землі, представники котрого вже багато століть у дружбі й злагоді з іншими національностями проживають на території України.

Своєрідною ілюстрацією до цього й стануть виставка творів єврейських художників, розгорнута в Українському музеї образотворчого мистецтва, книжок єврейських письменників — у Державному музеї літератури. У кінотеатрі «Україна» 5 березня будуть показані художні фільми єврейської тематики. У Ватутінському районі Києва пройде свято вулиці Шолом-Алейхема, а в Інституті національних відносин та політології 1 березня працюватиме наукова конференція на тему «Шолом-Алейхем та єврейська література України». Шанувальники музики і поезії матимуть змогу зустрітися з їх творцями, послухати твори авторів та фольклорні перлини.

На знімку: під час відкриття.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Телефонна розмова Президентів України і США

17 лютого відбулася телефонна розмова Президента України Леоніда Кравчука і Президента Сполучених Штатів Америки Білла Клінтона. Під час розмови Президенти висловили задоволення динамічним розвитком українсько-американських відносин. Зокрема, Білл Клінтон високо оцінив політичний курс і практичні дії керівництва України, спрямовані на знищення ядерної зброї. Ці кроки відкривають нові можливості для дійового економічного співробітництва між Україною та Сполученими Штатами.

Леонід Кравчук і Білл Клінтон погодилися з тим, що їхні домовленості мають, після опрацювання експертами та урядовцями, набути форму документів, частину яких передбачається підписати під час офіційного візиту Президента України до Сполучених Штатів 3—7 березня цього року.

Творчість у законі

Нарешті Закон України «Про телебачення і радіомовлення», що народжувався, як усе нове, досить важко і довго, прийнятий Верховною Радою (друкується в номері). Це подія в духовному житті нашої країни, оскільки спрямовує у цивілізоване річище існування (читай: життя й творчість) одного з наймасовіших і найвпливовіших засобів інформації. І відтепер, як уже висловилися колеги з телебачення й радіо, вони — в законі.

Законом передбачається створення спеціального органу — Національної ради з питань телебачення і радіо, діяльність котрої буде спрямована на усунення монопольного права державних структур розподіляти використання каналів та часу мовлення, ресурсу частот, а також на контроль за дотриманням законодавства в галузі телебачення і радіомовлення.

Важливим положенням є й те, що одна телерадіоорганізація, а також її структурні підрозділи з правами юридичних осіб, не мають права вести мовлення більш як на двох теле- і трьох радіоканалах, не рахуючи кабельних мереж і мовлення на закордон. І ще один з важливих моментів, що, власне, турбує кожного свідомого громадянина, з усією повнотою й чіткістю визначається в законі, в його восьмій статті — «Захист інтересів національного телерадіовиробництва». Передбачається, що не менше 50 відсотків від загального обсягу мовлення кожної телерадіоорганізації становитимуть передачі й фільми, виготовлені безпосередньо даною організацією або іншими юридичними особами, які діють в Україні.

Узагалі ж, новий закон досить об'ємний і детальний, підготовлений на високому професійному рівні. Втім, і в його статтях та положеннях, як вважають спеціалісти, є моменти, з якими можна посперечатися. І все ж будемо сподіватися, що закон сприятиме піднесенню діяльності телебачення й радіо, а цього якраз і чекають слухачі й глядачі України.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Продиктовано в номер

Наша міліція вже нас не береже?

Відбулося засідання Координаційного комітету по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю. Вів засідання голова комітету Президент України Л.Кравчук. У ньому також взяли участь міністри закордонних справ, оборони, внутрішніх справ, голови Служби безпеки України, постійних комісій Верховної Ради, керівники правоохоронних органів, народні депутати. Таке представницьке засідання вимушене, бо розмах корупції та організованої злочинності в Україні загрожує нині самому її існуванню. На засіданні наводилися цифри й факти, що красномовно свідчать: далі їхати нікуди. Міністр внутрішніх справ України А.Василишин доповів, що лише по лінії карного розшуку в 1993 році зареєстровано 463 тисячі злочинів. І читаючи чергове рішення Координаційного комітету з його обов'язковими «розробити», «здійснити», «посилити», не вірилося, що державні органи зуміють припинити розгул злочинності. Необхідні більш радикальні заходи, більш реальна й масштабна програма дій.

До 50-річчя визволення України

Дзвони пам'яті

На Черкащині закінчився тиждень солдатської слави, присвячений 50-річчю Корсунь-Шевченківської битви. У Корсуні і селах району відбулися вечори вшанування ветеранів та солдатських вдів, благодійні концерти. Виконкоми місцевих Рад народних депутатів обстежили побутові умови колишніх фронтовиків, подали їм матеріальну допомогу.

Близько 70 учасників битви взяли участь у військово-історичній конференції, проведеній представниками Збройних Сил України та науковцями. На урочистому засіданні голова обласної Ради Г.Капралов оприлюднив текст вітального листа Президента України Л.Кравчука, в якому висловлено теплі побажання корсунцям та їхнім гостям з нагоди ювілею. Вітання надійшло також від міністра оборони України В.Радецького.

(Закінчення на 8-й стор.).

Ю. Мєшков «чистить» журналістів

Конгрес національно-демократичних сил (КНДС) оприлюднив заяву з приводу того, що новообраний Президент Криму Ю.Мєшков «наполегливо взявся за втілення в життя передвиборчих обіцянок.., почав перебудову державної влади на півострові з чисток у системі засобів масової інформації. Першими зазнали удару українські ЗМІ». За словами КНДС, тільки за два тижні правління Мєшкова з роботи звільнений був звільнитися редактор української телепередачі «Тижневик» Хоменко, зазнають утисків кореспонденти Коробова, Хмельовська та інші, а оточення новоявленого Президента пояснює свою політику «необхідністю запровадити «державну» політику на «державному» радіо і телебаченні». На цій підставі КНДС звертає увагу на те, що Мєшков починає правління з порушення прав людини і «для нього Україна — це вже закордон і українці в цьому закордоні — це небезпечні чужинці, в першій шерензі яких стоять журналісти». КНДС застерігає всіх від пасивного спостерігання цього процесу.

Дешевий газ дорогою ціною

Урядова постанова № 23 щодо розрахунків у російських рублях та твердій валюті споживачів природного газу, який надходить в Україну по імпорту, на місцях ігнорується. Держкомнафтогазу вистачає нині виручений на біржі і через тендерний комітет валюти тільки на сплату штрафних санкцій за минулорічні борги Росії і Туркменистану. Останньому Україна заборгувала торік і за перший місяць цього року понад 500 мільйонів доларів, що спонукало Туркменистан висунути ультиматум: або гроші, або розрив контракту на 28 мільярдів кубометрів газу. Дешевий газ для внутрішніх споживачів, таким чином, вже подорожчав.

З офіційним візитом

до Словаччини й ФРН відбув вчора міністр закордонних справ України А.Зленко. Як повідомило управління інформації українського МЗС, у Словацькій Республіці А.Зленка приймуть Президент М.Ковач, Голова Національної Ради І. Гашпаровіч. Міністр закордонних справ України проведе переговори з його словацьким колегою Й.Моравчиком, а також візьме участь у церемонії відкриття посольства України в Братиславі.

22 — 23 лютого А.Зленко перебуватиме у ФРН, де зустрінеться з Президентом країни Р.фон Вайцзеккером, головою фракції СДПН у бундестазі Г.- У. Клозе, федеральним міністром закордонних справ К.Кінкелем, іншими офіційними особами.

Добрі новини

«Нема потреби нині завдавати повітряні удари проти сербів. Це стало доброю новиною». Таку заяву зробив у неділю постійний представник РФ при ООН Ю.Воронцов після того, як надійшли повідомлення про відведення важких сербських озброєнь від Сараєва. Того ж дня відбулася телефонна розмова Президентів США і Росії з приводу боснійської кризи. Б.Клінтон, як повідомив ІТАР-ТАРС, високо оцінив політичну ініціативу російського Президента, яка значно послабила гостроту довкола боснійської столиці.

Тим часом МЗС України у своїй заяві привітало позитивні зрушення щодо ситуації в Боснії. Наше зовнішньополітичне відомство також закликало політиків, народи Боснії і Герцеговини виявити політичну мудрість і остаточно визначитись на користь миру в регіоні.

Духовні мости

Президент Леонід Кравчук зустрівся з групою провідних акторів естради Росії, які взяли участь у концертах, організованих українським Фондом імені Володимира Івасюка та російською фірмою «Арос». Частину коштів, вирученних від концерту, буде перераховано у фонд дітей Чорнобиля. Леонід Макарович підтримав добродійну акцію майстрів естради, підкресливши, що культура, духовні мости — це ті основи, які служать взаєморозумінню народів.

НАСТАВ ЧАС ПОГЛИБЛЮВАТИ ПОЛІТИЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ РЕФОРМИ

Радіо «Україна», що веде мовлення на зарубіжні країни, в суботні дні влаштовує передачі «На перехресті думок», під час яких слухачі з різних континентів можуть поспілкуватися в прямому ефірі з провідними українськими політиками, економістами, громадськими діячами. Нещодавно в одній з передач, що тривала півтори години, брав участь Голова Верховної Ради України І.С.ПЛЮЩ. Подаємо деякі його відповіді на запитання слухачів та ведучих радіопрограми.

— Іване Степановичу, поки наші слухачі додзвоняться до студії, до вас буде декілька запитань. До речі, сьогодні нас слухатиме, напевне, багато земляків, яких доля розкидала по світу...

— Днями у мене була зустріч з послом Аргентини. Ще на початку розмови він сказав, що у них велика українська діаспора. І це, незважаючи на далеку відстань, допоможе розвивати всілякі зв'язки між нашими країнами. Я відповів, що, на жаль, протягом десятиліть нас виховували в такому дусі, нібито ті українці, які живуть за кордоном, — буржуазні націоналісти. Я з ними вперше зміг добре поспілкуватися тільки в 1991 році, перебуваючи в Канаді і США. Потім зустрічався і в інших країнах.

І тепер переконаний, що коли народ України впродовж багатьох десятиліть виборював свою державність, незалежність, то у нас були свої «дипломатичні представництва» за кордоном. Українська діаспора — то були наші посли, які з честю виконували таку місію. Вони переконували світ, що українці не тільки працьовиті, талановиті, а й зуміли далеко від рідної землі зберегти мову, традиції, звичаї. І вони ніколи не втрачали надії, що прийде час, коли вони гордо скажуть, що є така європейська держава — Україна.

Думаю, завдяки цьому нам не треба сьогодні переконувати далеко за межами України, хто ми і на що ми здатні. Нам треба більше працювати в межах України і скоріше вже на ділі показувати все це, розбудовуючи молоду державу.

— Після розпаду Радянського Союзу, коли Україна стала незалежною, вона, за даними економістів, мала найкращі стартові можливості серед колишніх республік. Були тоді прогнози, що вже через кілька років ми мали б твердо стати на ноги. Але натомість маємо глибоку економічну кризу...

— Питання надзвичайно важливе. Але ви сказали, що ми мали найкращі стартові можливості. Це неправда. Німецькі економісти, а також фахівці Європейського банку реконструкції і розвитку говорили про економічний потенціал України, а не про стартові можливості. Це дещо різні речі.

Одна з основних причин всіх наших бід, як і інших країн — республік колишнього Союзу, — нераціональна структура виробництва. Майже 70 відсотків його працювало на засоби виробництва і тільки 30 — на людину. На партійних з'їздах, у програмах, які приймалися, неодноразово проголошувалось, що треба повернути економіку в бік людини, тобто, щоб вона працювала на задоволення потреб людей. Та все це залишалося тільки на словах.

Отже, в Україні склалися далеко не кращі стартові умови. Ми маємо Донбас, який називали «всесоюзною кочегаркою». Але його вугілля впродовж 70 років вибрали, викачали, а для розвитку басейну нічого не зробили. Подібне становище і в Кривбасі. Його поклади залізної руди не кращі за своїм хімічним складом, але вони були багатющі. І Кривбас мав працювати не тільки на Союз, а й на країни Варшавського Договору. А мета була — побільше видобути того, що краще і ближче лежить. Про завтрашній день не думали.

А тепер ми залишились і з Донбасом, і з Кривбасом наодинці. Плюс до цього маємо у спадок Чорнобиль. І ще додайте численне військо з великим за обсягом військово-промисловим комплексом, утримання та конверсія яких потребує теж величезних коштів. Отже, ці три фактори — Донбас і Кривбас, Чорнобиль, військо і військово-промисловий комплекс — забирають понад третину бюджету України. Але давайте поміркуємо. Куди ми дінемось від Донбасу, коли там мільйон двісті тисяч шахтарів. Ми ж не можемо завтра закрити частину шахт. Потрібен час і значні кошти, щоб частково перепрофілювати, змінити структуру цього регіону. Так само і в Кривбасі. Ми сьогодні добуваємо залізну руду і частину її складаємо вгорі. Тому що в басейні теж зайняті десятки тисяч людей, яких не можна залишити без роботи. А візьміть військово-промисловий комплекс. Хіба нам потрібна така армія. Україні її дісталось майже мільйон. Зараз довели вже до півмільйона. Великі асигнування з бюджету йдуть на пенсіонерів — колишніх військових. Отже, проблеми досить складні і серйозні.

— Які, на вашу думку, конкретні заходи повинні негайно вжити парламент і уряд України, щоб зупинити процес зубожіння населення? І друге запитання. Чи усвідомлюють депутати та члени уряду, що ніяка стороння допомога не врятує економіки, якщо український народ сам не впорядкує власної хати? (Мирослав Прокіп, Нью-Йорк, США).

— Я вдячний, пане Мирославе, за це запитання. Справді, такій країні, як Україна, з 52-мільйонним населенням, розраховувати на чиюсь допомогу — це несерйозно і неможливо. Такому народу тільки потрібні умови, щоб він запрацював на повну силу, і тоді він забезпечить себе і ще комусь зможе допомагати.

У нас єдиний шлях — змінити виробничі відносини, щоб трудівник став господарем своєї праці, тоді вона буде в радість. Бо праця на себе завжди в радість, а праця на когось завжди в тягість. Тому вся суть в корінних реформах, і ми намагаємося їх провести. Але це не вирішується одним роком, ні навіть двома-трьома. На жаль, такого досвіду в світі ще немає. Потрібно п'ять — десять, а то й п'ятнадцять років. Хто як уже зуміє.

Тепер відносно вашого запитання: що має зробити для цього парламент? Нинішній парламент, на мою думку, зробив багато в політичному, загальнодержавному плані, для становлення нашої державності. В той же час мало зробив у плані проведення економічних реформ. Можна погодитись, що це його вина. Але хотів би тут зробити одне уточнення. Те законодавство, яке було напрацьоване парламентом і визнане багатьма експертами демократичних ринкових країн як таке, що певною мірою дозволяє вести реформи, урядом було дещо викривлено. Він почав вести гру не за правилами, а за винятками. Було внесено урядом багато змін і поправок до існуючого законодавства, що не удосконалило його, а, навпаки, ускладнило ситуацію.

Тепер вже і в уряді, і у Верховній Раді зрозуміли, що краще мати хоч не зовсім досконале законодавство, але щоб воно було стабільніше. Над цим працює нинішній парламент, якому вже залишилось дуже мало, і, напевне, працюватиме наступний.

Конкретно для нинішнього парламенту залишилося насамперед прийняти два закони — про вибори місцевих Рад (відповідно до схваленого нещодавно Закону про формування органів місцевої влади і регіонального самоуправління) і про вибори Президента України. Ці вибори передбачено провести одночасно у червні нинішнього року.

Крім того, ведуться консультації з урядом і Президентом щодо внесення змін і доповнень до діючих правових актів, щоб вони не стримували, а навпаки, відкрили ширшу дорогу до реформ економічних. А суть цих реформ саме в тому, щоб трудівник став господарем. Створити рівні умови для всіх форм власності, умови для праці. І тоді, я переконаний, Україна в майбутньому стане заможною.

— У Криму прийшов до влади пан Мєшков. Чи не вважаєте, пане Голово, що це може призвести до політичної дестабілізації в Україні? І що повинні, на вашу думку, зробити Президент і парламент, щоб здержати її територіальну цілісність? Моє друге питання — у справі виборів. Мажоритарна виборча система, гадаю, не сприятиме утвердженню багатопартійності. Чи буде обраний 27 березня працездатний парламент, який повинен відстоювати державну незалежність України і через економічні реформи вийти з затяжної кризи, осягнути соціальну справедливість? Україні потрібна соціально-ринкова економіка, а не теперішній дикий капіталізм. (Омелян Куштепа, Нідерланди).

— Постараюсь стисло відповісти, пане Омеляне, на ваші запитання. По-перше, територіальна цілісність закріплена у відповідних документах, і ми ніколи від неї не відступимо. До того ж сьогодні немає країн, керівні кола яких би зазіхали на територіальну цілісність України. Вже нема того парламенту Російської Федерації, який прийняв горезвісне рішення відносно статусу Севастополя, що було засуджене громадськістю світу, Радою Безпеки ООН.

Допускати можливість активізації проімперських російських сил у зв'язку з обранням пана Мєшкова президентом Криму в якійсь мірі можна. Але в нашій політиці і практиці треба керуватися міждержавними двосторонніми відносинами. Зараз у нас відносини з Росією такі, які не дають підстав це стверджувати. До того ж, у підписаній 14 січня в Москві трьохсторонній Заяві Президенти Кравчук, Єльцин і Клінтон наголосили, що відносини між їх країнами повинні будуватись на засадах поваги до незалежності, суверенітету та територіальної цілісності кожної держави, що зміна кордонів може бути здійснена тільки за взаємною згодою.

Тепер відносно вашого запитання про можливі результати виборів. Я б хотів, щоб вибори відбулися і майбутній парламент був такий, який би продовжив все краще, що напрацював нинішній. Це стосується як політичних, так і економічних реформ. А результати виборів, звичайно, залежатимуть від нашого народу, а не від якихось інших сил.

Я погоджуюсь з вами, що Україні не потрібен «дикий капіталізм». І маємо все зробити, щоб виправити серйозні перекоси в практичному здійсненні реформ. Бо ж, з одного боку, йде збагачення одних — не за рахунок праці, таланту чи інших позитивних факторів. А з іншого боку — різке знедолення значної частини людей, які повинні бути соціально захищені. Але, здійснюючи глибинний процес реформування способу виробництва, змушені пройти і через це болото, перш ніж вийти на цивілізований шлях.

— Отримую я листи з України, на яких державна пошта офіційно б'є російськомовні печатки з написом «СССР — УССР». Чую, як у парламенті деякі депутати проявляють неповагу до української мови. А вже йде третій рік після проголошення незалежності. Чому парламент не реалізував належних заходів для утвердження державного суверенітету України? (Юрій Саюк, Баварія, ФРН).

— Не можу погодитися, пане Юрію, що у нас нічого не зроблено на захист своєї суверенності, незалежності. Хоч ви вірно сказали, що ще й російськомовні печатки є, і застарілі назви десь залишились. Але щоб оновити все це, потрібен і час і величезні кошти. А при нашій дуже слабкій, несформованій економіці знайти кошти на це все не так просто. Це перше.

Друге. Україну визнав світ як незалежну державу, визнало 149 країн, із 133-ма встановлені дипломатичні відносини, а більш як у 40 країнах уже функціонують дипломатичні представництва. Все це говорить про те, що Україна твердо входить у європейське і світове співтовариство, утверджує себе як держава. І ми раді, що до нас саме таке ставлення.

Що стосується мови, то це питання сьогодні більше використовується в політичному плані. Ще попередня Верховна Рада прийняла Закон про мову. Не скажу, що він досконалий, Але є й інші причини, чому його не скрізь дотримуються. Ми не можемо випустити достатню кількість підручників, мати достатньо кваліфікованих кадрів, особливо з технічних та інших наук. І не вина українського народу в тому, що є цілі зони, декілька областей, де була проведена «суцільна русифікація», де не було майже жодної української школи. Тому сьогодні перевести все тільки на державну мову було б надзвичайно складно.

Я думаю, що чим більше зміцнюватиметься держава, тим швидше наша українська мова — мелодична, співуча, красива — буде утверджуватися і в тих регіонах, де багато російськомовного населення. Вивчення її згодом стане всюди потребою.

Сьогодні ж, ви знаєте, всі бізнесові та й інші справи ведуться англійською, російською, німецькою, французькою мовами. Щодо української, то далеко не всі міжнародні організації можуть робити її переклад. Приїжджаємо за кордон, а нам кажуть: вибачте, хоч ви і держава, але ми не можемо організувати вам синхронного перекладу на українську мову, тому що немає фахівців.

Отже, потрібне терпіння, потрібні спільні зусилля, і мова буде утверджуватися, як і наша молода держава.

— По-моєму, в Україні потрібно здійснити не тільки економічну, але й моральну, духовну революцію. Яка ваша позиція щодо збільшення фінансової підтримки українських університетів, особливо у сфері підвищення кваліфікації їх викладачів? Друге запитання: чи сприятиме трьохстороння Заява Президентів утвердженню незалежності України? (Роман Цяпало, професор із США).

— Щодо першого питання скажу відверто: ті дотації, та допомога, яку сьогодні держава надає як фундаментальній науці, Академії наук, так і для підготовки кадрів, освіти, не витримує ніякої критики. Я глибоко вдячний нашим вченим, нашим професорам, викладачам, які розуміють складність економічного становища України, усвідомлюють, що це явище тимчасове. Незважаючи на мізерні асигнування, на мізерну заробітну оплату, вони ще тримаються і працюють. За це їм велике спасибі. Стаючи міцніше на ноги, держава збільшуватиме асигнування на науку, освіту і в цілому на духовну сферу.

А тепер відносно трьохсторонньої Заяви, яка підписана Президентами України, Російської Федерації і США. Чи сприятиме вона утвердженню нашої незалежності? Думаю, сприятиме. Зокрема, збільшується реальна допомога з боку Сполучених Штатів, вже названо цифру майже півмільярда доларів. Що ядерну зброю треба знищувати, тут питань нема. Але для цього потрібні значні кошти. Витрачати їх на це з нашого бідного, злиденного бюджету було б болючим ударом по українській економіці. І те, що Америка вже виділяє кошти, це предметна допомога.

Тому парламент поступив вірно, ратифікувавши Договір «Старт-1» і дозволивши уряду обмінятися ратифікаційними грамотами та укласти відповідні угоди на виконання тих застережень, що були висловлені Верховною Радою.

— Чи зможемо ми, сини і дочки України, зокрема, ті, що не мають жодного громадянства, одержати український паспорт? (Микола Кондрин, Великобританія).

— Питання громадянства надзвичайно актуальне. Що стосується подвійного громадянства, то в чинному українському законодавстві воно відноситься до тих, які вирішуються у кожному конкретному випадку на двосторонній основі, на міждержавному рівні.

Якщо ж ви не маєте громадянства ніякого і бажаєте жити і працювати в Україні, то ми вас із задоволенням приймемо. І ви будете громадянином України, отримаєте громадянство.

— Іване Степановичу, ми вже торкалися теми виборів. Скажіть, будь ласка, що буде, якщо вибори не відбудуться. Є й такі прогнози...

— Не треба нам підігрівати думки, що вибори не відбудуться. Ви знаєте, ми прийняли рішення про те, що парламент обирається на 4 роки. Воно було однозначно сприйнято переважною більшістю політичних сил і населення. І сьогодні треба робити все для того, щоб вибори відбулися. Хто не підтримує виборів? Той, хто проти радикальних реформ в Україні, проти демократизації суспільних процесів.

Дехто розраховує, що коли не відбудуться вибори, то і далі діятиме нинішня Верховна Рада. Так, вона мала б ще певний час діяти. Але чи принесе це стабілізацію в суспільство? Чи буде воно сконсолідоване для того, щоб відповісти на питання: хто ми і куди йдемо? Боюсь, що ні.

— А чи є впевненість, що новий парламент буде кращий?

— Це питання, пробачте, не коректне. До нового парламенту будуть обрані ті, кому довірить народ. А оцінок, звичайно, може бути стільки, скільки й думок. Все залежатиме від того, хто що захоче бачити. Якщо ви хочете на оцій стіні бачити більше білого, то ви скажете: вона біла. А я хочу бачити тільки чорне і скажу: вона чорна. Сьогодні говорити, що наступний парламент буде гірший, це принаймні не патріотично. А яким він буле реально, це залежить тільки від людей, від виборців. Не від Кравчука, не від мене, не від «партії влади», як сьогодні дехто любить повторювати.

Але ж дивіться, та чи інша політична сила не може звинуватити народ, боїться йти проти нього. То вона шукає винуватця в «партії влади». Критикують нас, що, мовляв, не такий виборчий закон прийняли. Але ж за мажоритарною системою, яка у нас діє, проводяться вибори у 76 країнах. Деякі партійні лідери скаржаться, що їх затискують, їм заважають. Замість того, щоб вносити якусь консолідацію у суспільство, настроювати людей на вибори, дехто в угоду вузькопартійним, егоїстичним інтересам мусує тему, що вибори не відбудуться, або що виберуть гірших. Хіба маємо право так казати? Наприклад, в окрузі, де я дав згоду балотуватися, було дев'ять претендентів, шість з них зареєстровано. І я про жодного з них не скажу, що він гірший від мене. Не маю такого права.

— Зараз у передвиборчу боротьбу включились українські бізнесмени, підприємці і розраховують одержати більше місць у парламенті. Як ви ставитесь до цієї нової хвилі в нашому суспільстві?

— Позитивно ставлюсь до хвилі ділових людей, бізнесменів. Але тільки при умові, щоб назва відповідала змісту. Буваючи за кордоном, я запитував там бізнесменів, чи можна за рік-два стати дуже багатим. І ніде не отримав відповіді, що це можливо. Навпаки, мене переконували, що, займаючись чесним, здоровим бізнесом, за один рік не нагромадиш капіталу. А у нас з'явилась частина таких вже великих умільців. Я не проти багатих людей, але за те, щоб це багатство було за рахунок розуму, праці, інтелекту, наполегливості. Тому був би радий, якби більше справжніх бізнесменів, ділових людей прийшло до парламенту. Вони вже знають основи ринкової економіки, знають наші недоліки. То й закони, напрацьовані ними, були б об'єктивніші, сприяли б поглибленню ринкових реформ.

— Чому протягом двох з половиною років незалежності України Верховна Рада не проголосувала законів про приватизацію в сільському господарстві, а також державних підприємств? (Омелян Коваль, голова української громади в Бельгії).

— Шкодую, що вам, пане Омеляне, напевне, не було можливості прочитати документи з цих питань, ухвалені парламентом. Верховна Рада прийняла цілий пакет законів, якими визнано рівними всі форми власності, в тому числі і приватну. Прийнято закони, за якими має проводитися приватизація не тільки в сільському господарстві, промисловості, а й у всіх галузях і сферах народного господарства. Верховна Рада схвалювала вже дві програми щодо приватизації — на 1992 і 1993 роки. Схвалена така програма і на нинішній рік. А от чому ці програми погано виконуються? Поки що мало бажаючих приватизувати, у людей немає за що приватизувати і немає впевненості в тому, що, приватизуючи, власник зможе вільно розпоряджатися результатами своєї праці. Для цього потрібен час.

— Як мені стало відомо, Росія відмовляється визнати свій борг Україні за постачання продуктів. Мовляв, це справа конкретних підприємств, а не держави. Тоді, як ви купуєте нафту в Росії і маєте справно розраховуватись. Чому так склалося? Друге питання щодо кордонів. Чому немає належного контролю, щоб запобігти нелегальному вивозу з України різних товарів? Хотів би також дізнатися, чи є запрошені західні спостерігачі на період проведення виборів як Верховної Ради, так і Президента? (Іван Левицький, Бельгія).

— Вибачте, але у вас не вірна інформація відносно того, що Росія не хоче розраховуватися за товари і продукти, які вивозяться з України. Справа в тому, що платіжний баланс сьогодні не на користь України, ми далеко не покриваємо вартість енергоносіїв, які отримуємо з Росії, тією продукцією, що відправляємо з України. Може, й траплялися якісь окремі випадки, про які до вас дійшла інформація. Але в цілому Україна має від'ємний платіжний баланс з Росією.

Відносно кордонів ваше застереження вірне. Ми створили власну митницю. Існують кордони, але вони ще в якійсь мірі прозорі, бо не вистачає сил і коштів, щоб їх належно перекрити. Я б міг назвати вам вражаючі цифри, скільки сьогодні вилучається митницями і прикордонниками. Але, на жаль, багато ще випадків, коли порушники знаходять різні лазівки, щоб перетнути кордон, обминаючи митниці. Ми працюємо над тим, щоб у майбутньому пильніше охоронялися державні кордони.

Тепер щодо майбутніх виборів. Впевнений, що вони пройдуть з дотриманням правових норм. Офіційних спостерігачів від іноземних держав та міжнародних організацій запрошено. Скільки їх приїде, поки що важко сказати. Але будемо раді, якщо вони побувають в Україні і дадуть своє визначення рівню демократичності наших виборів.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ

Цей Закон, відповідно до Закону України «Про інформацію», регулює діяльність телерадіоорганізацій на території України, визначає правові, економічні, соціальні, організаційні умови їх функціонування, спрямовані на реалізацію свободи слова, прав громадян на отримання повної, достовірної та оперативної інформації, на відкрите і вільне обговорення суспільних питань.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

Для цілей цього Закону вживаються такі терміни:

абонент — юридична або фізична особа;

аудіовізуальна інформація — зорова інформація, що супроводжується звуком;

канал мовлення — сукупність технічних засобів з частотними присвоєннями, призначених для трансляції теле- та радіопередач;

ліцензія — письмовий дозвіл компетентного органу, що дає право на користування каналами мовлення;

мовлення (телебачення і радіомовлення) — передача на відстань звукової або зорової інформації з допомогою електромагнітних хвиль, що розповсюджуються передавальними пристроями і приймаються будь-якою кількістю теле-радіоприймачів;

пряма трансляція — безпосереднє розповсюдження теле- або радіопередач без попереднього запису і монтажу;

радіомовлення — виробництво і розповсюдження аудіопрограм;

соціальне телерадіомовлення — передачі чи програми для сліпих, глухих, людей з послабленим слухом освітнього, навчального та довідкового характеру;

трансляція — розповсюдження телевізійних або радіомовних програм з допомогою технічних засобів зв'язку;

телекомунікація — передача і приймання будь-яких знаків, сигналів зображення і звуку з допомогою електромагнітних засобів зв'язку (кабельного-, оптичного-, радіозв'язку);

телебачення — виробництво і розповсюдження аудіовізуальних передач та програм;

телерадіоорганізація (редакція, студія, агентство, об'єднання, асоціація, компанія, радіостанція тощо) — юридична особа, зареєстрована у встановленому чинним законодавством порядку, яка має право виробляти та розповсюджувати телерадіопередачі та програми;

телерадіопрацівник — штатний або нештатний працівник телерадіоорганізації, який за характером своєї професійної діяльності бере участь у створенні та розповсюдженні телерадіопередач та програм;

телерадіопрограма — сукупність телерадіопередач, що транслюються безпосередньо або в запису;

телерадіоцентр (телецентр, радіоцентр, технічний центр телерадіомовлення) — підприємство, що забезпечує технічну експлуатацію обладнання, призначеного для виробництва телерадіопередач та програм;

технічні засоби мовлення — сукупність радіоелектронних засобів та технічних пристроїв, за допомогою яких програми та передачі доводяться до споживачів.

Стаття 2. Основні принципи діяльності телерадіоорганізацій

Телерадіоорганізації України у своїй діяльності реалізують принципи об'єктивності, достовірності інформації, компетентності, гарантування права кожного громадянина на доступ до інформації, вільне висловлювання своїх поглядів та думок, забезпечення ідеологічного та політичного плюралізму, дотримання телерадіопрацівниками професійної етики та загальнолюдських норм моралі.

Телерадіоорганізації не мають права у своїх програмах розголошувати дані, що становлять державну таємницю або іншу таємницю, яка охороняється законодавством, закликати до насильницької зміни або повалення існуючого державного і суспільного ладу, порушення територіальної цілісності України, вести пропаганду війни, насильства і жорстокості, розпалювання расової, національної, релігійної ворожнечі, поширювати порнографію або іншу інформацію, яка підриває суспільну мораль або підбурює до правопорушень, принижує честь і гідність людини.

Стаття 3. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на відносини між суб'єктами в галузі телебачення і радіомовлення незалежно від форм власності, мети створення і виду статутної діяльності цих телерадіоорганізацій, а також від способу розповсюдження телерадіоінформації, якщо їх передачі розраховані на масове приймання споживачами.

Дія цього Закону не поширюється на відносини, що регулюють створення і діяльність спеціальних телевізійних і радіомовних систем закритого типу (виробничих, технологічних, навчальних, службових тощо), радіоаматорський зв'язок, радіоспорт або інші види зв'язку, що діють на основі індивідуального виклику чи використовуються для поширення інформації спеціального призначення і не розраховані на масовий прийом їх передач; на діяльність по неефірному прокату відео- та аудіопродукції в різних установах.

Стаття 4. Повноваження державних органів щодо телебачення і радіомовлення в Україні

Верховна Рада України визначає державну політику щодо телебачення і радіомовлення, законодавчі основи її реалізації, гарантії соціального і правового захисту працівників цієї галузі.

Кабінет Міністрів України забезпечує реалізацію державної політики щодо телебачення і радіомовлення, координує діяльність міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади у цій сфері.

Повноваження Верховної Ради Республіки Крим, місцевих Рад народних депутатів, обласних, районних, Київської та Севастопольської міських та районних в Києві та Севастополі державних адміністрацій щодо розвитку телебачення і радіомовлення визначаються законодавством.

Стаття 5. Національна Рада з питань телебачення і радіомовлення

З метою реалізації та дотримання законодавства в галузі телебачення і радіомовлення та інших нормативних актів створюється Національна Рада з питань телебачення і радіомовлення (далі в тексті Закону — Національна Рада).

Національна Рада є позавідомчим державним органом, який діє у відповідності з Положенням, затвердженим Верховною Радою України.

Склад Національної Ради затверджується Верховною Радою України на термін обрання поточного складу Верховної Ради України та Президента України у кількості 8 осіб: за поданням чотирьох кандидатур Головою Верховної Ради України та чотирьох — Президентом України.

Члени Національної Ради обирають зі свого складу голову та його заступників.

Голова та його заступники працюють у Національній Раді на професійній основі. Решта членів Національної Ради — на громадських засадах.

Члени Національної Ради, які працюють у Раді на професійній основі, не можуть обіймати будь-яких посад в інших державних та недержавних організаціях, установах та підприємствах, одержувати разові винагороди за виконання робіт (окрім гонорарів за творчу діяльність і викладацьку роботу), займатися підприємницькою діяльністю в галузі телебачення та радіомовлення, зупиняють членство у політичних партіях.

Члени Національної Ради та працівники її апарату не можуть бути засновниками телерадіоорганізацій або брати участь у комерційній діяльності.

Основними функціями Національної Ради є:

а) координація розробки єдиної концепції розвитку телерадіоінформаційного простору України та участь у її здійсненні;

б) контроль за дотриманням телерадіоорганізаціями законодавства в галузі телебачення і радіомовлення України та умов ліцензії;

в) видача телерадіоорганізаціям на конкурсній основі ліцензій на право використання каналів мовлення та часу мовлення;

г) контроль за раціональним використанням ресурсу частот;

д) визначення правил формування та зберігання тимчасового архіву телерадіопередач.

Національна Рада має право:

— визнати ліцензію такою, що втратила чинність, якщо телерадіоорганізація не розпочала діяльність протягом року з дня її отримання;

— отримувати від усіх телерадіоорганізацій документи, відомості та пояснення щодо їх діяльності;

— проводити у межах своєї компетенції перевірку діяльності телерадіоорганізацій, яка стосується умов та порядку використання каналів мовлення.

У разі порушень телерадіоорганізацією чинного законодавства, умов ліцензії Національна Рада застосовує:

попередження;

накладає штрафні санкції;

тимчасово зупиняє дію або анулює ліцензію.

Національна Рада подає Верховній Раді України щорічний звіт про свою діяльність з публікацією його у засобах масової інформації.

Стаття 6. Заборона втручання у творчу діяльність телерадіоорганізацій

Втручання державних органів, органів місцевого, регіонального самоврядування, їх посадових осіб, об'єднань громадян, окремих громадян у творчу діяльність телерадіоорганізацій, а також цензура, як контроль за ідеологічним змістом передач, забороняються; контролюється лише зміст інформації, яка охороняється законом.

Стаття 7. Антимонопольні обмеження

Одна телерадіоорганізація, а також її структурні підрозділи з правами юридичної особи, не мають права вести мовлення більш ніж на двох каналах по телебаченню і трьох каналах — по радіо, на територію всієї країни, області, міста або іншого регіону, який вказаний у ліцензії, крім кабельних (проводових) мереж та мовлення на зарубіжні країни.

Юридична або фізична особи не мають права бути засновником (співзасновником) більш ніж однієї телерадіоорганізації.

Стаття 8. Захист інтересів національного телерадіовиробництва

З метою захисту інтересів національного телерадіовиробництва і спрямування інвестицій на розвиток національної бази телебачення і радіомовлення не менше 50 відсотків від загального обсягу мовлення кожної телерадіоорганізації мають становити передачі (фільми), виготовлені безпосередньо даною телерадіоорганізацією або іншими юридичними особами, які діють в Україні.

Стаття 9. Мова телерадіопередач та програм

Телерадіоорганізації ведуть мовлення державною мовою.

Мовлення на певні регіони може здійснюватися також мовою національних меншин, що компактно проживають на даній території.

Мовлення на зарубіжну аудиторію ведеться українською і відповідною іноземною мовою.

Стаття 10. Законодавство про телебачення і радіомовлення

Законодавство України про телебачення і радіомовлення складається з Закону України «Про інформацію», з цього Закону та інших актів законодавства України, що видаються відповідно до них.

Стаття 11. Структура національного телебачення і радіомовлення України

Структуру національного телебачення і радіомовлення України складають державні та недержавні телерадіоорганізації, засновані юридичними та фізичними особами відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 12. Державні телерадіомовні організації України

Основу національного телебачення і радіомовлення України складають державні телерадіоорганізації, які утримуються на кошти державного бюджету і забезпечують телерадіотрансляцію на всю територію чи відповідний регіон України і на зарубіжну аудиторію.

У своїй діяльності державні телерадіоорганізації керуються Конституцією, законами України та іншими актами законодавства України та реалізують основні завдання, визначені цим Законом, і щорічно звітують перед Національною Радою.

Державним телерадіоорганізаціям надається пріоритетне право на користування державною телевізійною і радіомережами.

Щорічні надходження на рахунки державних телерадіоорганізацій від реклами та спонсорів не мають перевищувати 25 відсотків їх бюджету.

Основними завданнями державних телерадіоорганізацій є:

а) оперативне інформування телеглядачів і радіослухачів про суспільно-політичні та інші події в Україні і за кордоном, розповсюдження офіційних повідомлень, роз'яснення рішень органів законодавчої, виконавчої та судової влади;

б) створення та розповсюдження економічних, публіцистичних, культурно-освітніх, навчальних, розважальних, спортивних програм, а також програм для дітей та юнацтва;

в) сприяння зміцненню міжнародних зв'язків України, зростанню її авторитету в світі.

Розділ II. ЗАСНУВАННЯ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 13. Право на заснування телерадіоорганізацій

Право на заснування телерадіоорганізацій в Україні належить:

громадянам України, не обмеженим у цивільній дієздатності, Верховній Раді України, Президенту України та іншим юридичним особам України.

В Україні забороняється створення і діяльність телерадіоорганізацій іноземними юридичними і фізичними особами та особами без громадянства. Забороняється створення і діяльність телерадіоорганізацій з іноземними інвестиціями, в статутному фонді яких більше, ніж 30 відсотків іноземних інвестицій.

Іноземне інвестування телерадіоорганізацій України здійснюється під контролем та за згодою Національної Ради.

Державна реєстрація телерадіоорганізації здійснюється в по-

(Закінчення на 4–5-й стор.)

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про телебачення і радіомовлення»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про телебачення і радіомовлення» з дня його опублікування.

2. Сформувати Національну Раду з питань телебачення і радіомовлення у січні 1994 року.

Запропонувати Президенту України та Голові Верховної Ради України внести на розгляд Верховної Ради України кандидатури членів Національної Ради з питань телебачення і радіомовлення.

Комісії Верховної Ради України з питань гласності та засобів масової інформації подати на розгляд Верховної Ради України проект положення про Національну Раду з питань телебачення і радіомовлення.

3. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом чинні законодавчі акти, а також рішення Уряду України застосовуються, якщо вони не суперечать цьому Закону.

4. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк:

розробити і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність із законом України «Про телебачення і радіомовлення»;

привести рішення Уряду України у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами державної виконавчої влади України їх нормативних актів, в тому числі інструкцій, що суперечать зазначеному Закону.

5. Кабінету Міністрів України після формування Національної Ради з питань телебачення і радіомовлення забезпечити її бюджетне фінансування та виділення приміщень і технічних засобів, необхідних для виконання покладених на неї функцій.

6. Національній Раді з питань телебачення і радіомовлення на протязі шести місяців після опублікування Закону внести до Державного реєстру діючі в Україні телерадіоорганізації та здійснити видачу їм ліцензій на право користування каналом мовлення у відповідності з цим Законом.

Голова Верховної Ради України
І.ПЛЮЩ

м.Київ, 21 грудня 1993 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ

(Початок на 3-й стор)

рядку, встановленому чинним законодавством України про підприємство.

Для реєстрації засновник подає у відповідний орган заяву, рішення засновників про створення телерадіоорганізації, її статут та інші документи, передбачені чинним законодавством України.

Кожна телерадіоорганізація вноситься до Державного реєстру телерадіоорганізацій України, що ведеться Національною Радою.

Стаття 14. Ліцензування каналів мовлення

Для отримання ліцензії на право користування каналами мовлення телерадіоорганізація, її засновник або уповноважений ним орган подає заяву до Національної Ради.

У заяві повинні бути такі дані:

а) про засновника (для юридичної особи — назва, юридична адреса, банківські реквізити, а для фізичної особи — прізвище, ім'я, по батькові, час народження, громадянство, адреса);

б) назва телерадіоорганізації, її реквізити та інші вихідні дані (позивні, емблема, тощо);

в) місцезнаходження створюваної телерадіоорганізації;

г) програмна концепція телерадіоорганізації відповідно до вимог цього Закону;

д) мова (мови), якою (якими) вестимуться передачі;

е) територія, на яку передбачається розповсюдження програм чи передач;

є) передбачувана аудиторія;

ж) періодичність, час та обсяги мовлення (в тому числі виробництво власних передач);

з) вид мовлення (телевізійне, звукове, телетекст, інше);

і) спосіб розповсюдження програм (ефірний, кабельний, ефірно-кабельний, проводовий, супутниковий та інші);

к) місце знаходження та технічні дані передавача.

До заяви додаються копії затверджених у встановленому порядку статутних документів телерадіоорганізації.

Заява про видачу ліцензії на право користування каналами мовлення телерадіоорганізації розглядається і рішення щодо неї приймається у місячний строк з дня її надходження до Національної Ради з обов'язковим повідомленням про це рішення заявнику.

Ліцензія на право користування каналом мовлення видається не пізніше ніж в десятиденний строк після прийняття рішення Національною Радою за умови сплати грошового збору і є єдиною законною підставою на право користування каналом мовлення.

У ліцензії вказуються дані, які містяться у заяві про її видачу, а також: виділені канали мовлення, територія зони впевненого прийому, частка програм власного виробництва та їх тематичне спрямування, середньодобовий обсяг мовлення, зобов'язання, взяті телерадіоорганізацією під час конкурсного відбору, строк дії ліцензії, дата набрання ліцензією чинності, дата початку мовлення.

Під час проведення конкурсного відбору між заявниками на отримання ліцензії Національна Рада враховує: інтереси телеглядачів і радіослухачів; необхідність захисту загальнонаціональних інтересів, поширення культурних цінностей; необхідність більш повного висвітлення позицій різних соціальних груп в теле- і радіопрограмах; відповідність умов, що наводяться в заяві про видачу ліцензії, конкурсним умовам; відповідність технічних можливостей та творчого потенціалу в організації телерадіомовлення з заявленими характеристиками, зобов'язання телерадіоорганізацій по веденню соціального мовлення.

На отримання ліцензії не мають права претендувати телерадіоорганізації, не зареєстровані в установленому порядку, а також телерадіоорганізації, створені політичними партіями, професійними спілками, релігійними організаціями та підприємствами, які вони заснували (або виступили співзасновниками). У разі, коли декілька заявників мають рівні підстави для отримання ліцензії, переважним правом на її отримання користується заявник, що використовував цю ліцензію попередній строк, якщо протягом дії ліцензії він не порушував її умов і вимог чинного законодавства.

Стаття 15. Залишення заяви про видачу (продовження) ліцензії без розгляду

Заява про видачу (продовження) ліцензії на право користування каналом мовлення залишається без розгляду, якщо вона:

а) подана (підписана) особою, яка не має на це повноважень;

б) подана з порушеннями вимог статті 14 цього Закону.

Про залишення заяви без розгляду повідомляється заявникові у письмовій формі з викладенням причин у строки, встановлені для ліцензування. Це рішення може бути оскаржене заявником у судовому порядку.

Після усунення причин, що були підставою для винесення рішення про залишення заяви без розгляду, вона повинна розглядатися по суті в порядку і в строки, встановлені статтею 14 цього Закону.

Стаття 16. Відмова у видачі (продовженні) ліцензії

Відмова у видачі (продовженні) ліцензії на право користування каналом мовлення телерадіоорганізації допускається у випадках якщо:

а) заява, подана підприємством, установою, організацією, які не є юридичними особами;

б) раніше видано ліцензію телерадіоорганізації з тією ж назвою і на тій же території мовлення;

в) статут телерадіоорганізації суперечить положенням частини другої статті 2 цього Закону;

г) статут не передбачає, що телерадіоорганізація є юридичною особою;

д) заяву подано до закінчення року з дня рішення Національної Ради про анулювання ліцензії даної телерадіоорганізації;

е) відсутні технічні можливості здійснювати мовлення з заявленими характеристиками.

Відмова у видачі ліцензії телерадіоорганізації надсилається заявникові в письмовій формі з зазначенням підстав відмови.

Відмова у видачі ліцензії може бути оскаржена до суду в тримісячний строк.

Стаття 17. Строк дії ліцензії

Ліцензія на право користування каналом мовлення видається на строк, вказаний заявником, але не менш як на 5 років для цілей ефірного мовлення і 10 років для цілей кабельного (проводового) мовлення. Після закінчення цього строку ліцензія втрачає чинність.

Для продовження мовлення телерадіоорганізація повинна повторно отримати ліцензію в порядку, встановленому цим Законом.

Право розпочинати мовлення зберігається за телерадіоорганізацією протягом одного року з дня набрання ліцензією чинності. Про початок мовлення в десятиденний строк телерадіоорганізація повідомляє Національну Раду. Якщо телерадіоорганізація протягом року з часу набрання ліцензією чинності не розпочала мовлення, ліцензія втрачає чинність.

Стаття 18. Сплата за видачу ліцензії

За видачу ліцензії телерадіоорганізація сплачує грошовий збір у розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

За видачу дубліката ліцензії стягується 10 відсотків суми грошового збору.

Реєстраційний збір перераховується на рахунок Національної Ради.

Стаття 19. Припинення діяльності телерадіоорганізацій

Припинення діяльності телерадіоорганізації проводиться за рішенням засновника (співзасновників) або суду, про що ним повідомляється у десятиденний строк Національній Раді для внесення відповідних змін у Державний реєстр.

Розділ III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕЛЕРАДІОМОВЛЕННЯ

Стаття 20. Початок мовлення та випуск телерадіопередач чи програм

Телерадіоорганізація має право розпочати мовлення з моменту набрання ліцензією чинності.

Власник технічних засобів мовлення або організація, що їх експлуатує, не має права надавати ці засоби у користування телерадіоорганізаціям, які не мають ліцензії.

Забороняється розповсюджувати телерадіопередачі на територію більшу від вказаної в ліцензії.

Власник ліцензії не має права передавати канал мовлення у суборенду.

Керівник телерадіоорганізації або уповноважена ним особа дає дозвіл на випуск телерадіопередач чи програм і несе особисту відповідальність за її зміст та якість.

Стаття 21. Вихідні дані

Телерадіоорганізація зобов'язана повідомляти свою назву та інші вихідні дані (позивні, емблема тощо): при цілодобовому мовленні — не менше чотирьох разів; в інших випадках — на початку та в кінці мовлення.

Стаття 22. Право та порядок використання каналів мовлення

Порядок використання каналів мовлення визначається Національною Радою.

Телерадіоорганізації, незалежно від форм власності, мають право на використання частот, призначених для мовлення, а також на володіння, розпорядження і використання технічних засобів мовлення.

Стаття 23. Супутникове телерадіомовлення

Система супутникового телерадіомовлення розвивається і використовується в Україні в таких пріоритетних напрямах:

а) розповсюдження на всій території України або в окремих її регіонах програм або передач телерадіоорганізацій, зареєстрованих в Україні, для приймання індивідуальними абонентами чи колективними розподільними мережами;

б) обмін програмами й передачами між телерадіоорганізаціями України та інших держав.

Порядок мовлення з використанням супутників встановлюється Національною Радою.

Стаття 24. Кабельне (проводове) мовлення

Мережі кабельного (проводового) мовлення створюються за дозволом місцевих органів державної виконавчої влади.

Порядок використання цих мереж в цілях телерадіомовлення визначається статтями 13 — 18 цього Закону.

Організація кабельного телебачення зобов'язана забезпечити трансляцію кабельним каналом своїм абонентам існуючих програм державного мовлення.

Стаття 25. Дозвіл на право використання програм чи передач інших телерадіоорганізацій

Телерадіоорганізації мають право використовувати програми чи передачі інших телерадіоорганізацій тільки після отримання від них відповідного дозволу, за винятком випадків, передбачених статтею 36 цього Закону.

Забороняється тиражування, показ, реалізація теле-, радіо-, відеопродукції без дозволу їх власників.

У разі використання програм чи передач телерадіоорганізації без її дозволу вона має право на відшкодування збитків,заподіяних внаслідок порушення її права.

Спори, що виникають, вирішуються судом або арбітражним судом у порядку, встановленому чинним законодавством.

Стаття 26. Право на одержання інформації

Телерадіоорганізації, їх працівники мають право на одержання від державних органів, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій необхідної інформації для виконання своєї статутної діяльності у порядку, передбаченому чинним законодавством України. Посадові особи, які надають інформацію, несуть відповідальність за її достовірність.

Стаття 27. Розповсюдження офіційних повідомлень та іншої обов'язкової інформації

Державні телерадіоорганізації зобов'язані безкоштовно передавати офіційні повідомлення Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та Конституційного Суду на територію всієї країни, а офіційні повідомлення Верховної Ради Республіки Крим, місцевих Рад народних депутатів, місцевих державних адміністрацій — на підвідомчу їм територію.

Телерадіоорганізації, незалежно від форм власності, не мають права відмовитися від розповсюдження повідомлень про надзвичайні обставини. Право на використання телебачення і радіомовлення з цією метою належить органам і посадовим особам, які уповноважені приймати рішення в умовах надзвичайних обставин.

Телерадіоорганізації зобов'язані безкоштовно повідомляти рішення суду чи арбітражного суду, що набрали чинності і містять розпорядження про оголошення їх через дану телерадіоорганізацію.

Стаття 28. Використання телебачення і радіо у виборчих кампаніях

Державні телерадіоорганізації забезпечують відповідно на загальнодержавному чи місцевому рівнях зареєстрованим у встановленому Законом порядку кандидатам на посаду Президента України,у народні депутати України і місцевих Рад, на інші виборні посади в органи державної влади, а також політичним партіям рівні можливості для ведення передвиборної агітації шляхом безкоштовного надання однакового за обсягом і рівноцінного ефірного часу.

Недержавні телерадіоорганізації можуть надавати кандидатам на посаду Президента України і у народні депутати, політичним партіям час мовлення відповідно до законів України про вибори Президента України,народних депутатів України та рішень Центральної виборчої комісії.

Контроль за використанням телебачення і радіомовлення для передвиборної агітації здійснюється Центральною виборчою комісією та відповідними окружними комісіями.

У період між виборами державні телерадіоорганізації для об'єктивного висвітлення процесів та подій, які відбуваються у суспільстві, надають політичним партіям однакові можливості для висловлення своїх поглядів.

Стаття 29. Надання ефірного часу для офіційних виступів і заяв

Трансляція (звіт) сесій Верховної Ради України, Верховної Ради Республіки Крим проводяться державними телерадіоорганізаціями у межах встановленого обсягу мовлення і загального фінансування.

Трансляції (звіти) сесій обласної та інших місцевих Рад народних депутатів державними телерадіоорганізаціями здійснюються на основі договору між відповідного рівня Радою і телерадіоорганізацією.

На вимогу Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України та Голови Конституційного Суду України державні телерадіоорганізації надають їм час для екстрених офіційних виступів з важливих питань державного життя.

Державні телерадіоорганізації зобов'язані передбачати в своїх програмах час і форми та забезпечувати можливості для виступів народних депутатів України з питань їх депутатської діяльності. Участь народних депутатів України у передачах з інших питань здійснюється на загальних засадах.

Виступи народних депутатів місцевих Рад з питань їх депутатської діяльності в телерадіопрограмах, що транслюються на території відповідної Ради, здійснюються за домовленістю з місцевими телерадіоорганізаціями.

Стаття 30. Реклама

Реклама в передачах і програмах повинна чітко відрізнятися і відмежовуватися від інших елементів даної передачі чи програми.

Якщо телерадіоорганізація фінансується частково або повністю за рахунок державного бюджету, а також якщо споживачі програми не попереджені завчасно про комерційний характер мовлення чи позбавлені можливості відмовитися від абонентної плати за користування цією програмою, час, відведений на рекламу, не може перевищувати 10 відсотків на кожну годину мовлення.

Трансляція концертно-видовищних і спортивних програм, що тривають більше 30 хвилин, може бути перервана для реклами лише один раз за повний 30 хвилинний проміжок часу. Передачі, тривалістю менше 30 хвилин та кіно-, телефільми н можуть перериватися для рекл ми, якщо інше не передбачено угодою між телерадіоорганізацією і власником авторського права.

Ведучі, диктори та інші учасники телерадіопередачі за межами часу, який відведено на рекламу, не мають права спеціально демонструвати товари чи продукцію або характеризувати їх споживчі якості як прямо, так і побічно (за допомогою одягу, зовнішнього оформлення, зображення тощо).

Телерадіопрацівникам забороняється займатися рекламою під виглядом інформації: вказувати реквізити виробника продукції чи послуг, адресу, контактний телефон, рахунок, комерційні ознаки товару чи послуг.

Відповідальність за включення до програми, передачі реклами з низькими художніми чи технічними якостями несе телерадіоорганізація, а за зміст реклами — рекламодавець.

Стаття 31. Заборона і обмеження реклами

Не дозволяється переривати рекламою трансляції сесій Верховної Ради України, Верховної Ради Республіки Крим, офіційних державних заходів і церемоній, виступів Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, Голови Конституційного Суду, народних депутатів України, членів Уряду України, а також релігійні передачі.

Не допускаються рекламно-агітаційні передачі політичного змісту в день проведення виборів та референдумів.

Забороняється реклама тютюнових, алкогольних виробів та наркотичних засобів, а також реклама, що діє на підсвідомість (прихована реклама). Реклама засобів і методів медичної профілактики та лікування, засобів косметики та побутової хімії, продуктів харчування та харчових добавок може здійснюватись лише за умови наявності дозволу на їх застосування та реалізацію, виданого спеціально уповноваженими органами охорони здоров'я України.

Реклама не повинна містити в тексті і зображенні такого, що може завдати духовної, моральної чи психічної шкоди молоді і дітям.

Забороняється реклама у передачах, розрахованих на дитячу (до 14 років) аудиторію.

Стаття 32. Участь спонсорів у створенні телерадіопередач

Передачі можуть створюватися за участю юридичних і фізичних осіб, які виступають як спонсори, крім тих, чиєю основною діяльністю є виробництво чи реалізація

продукції або послуг, реклама яких заборонена статтею 31 цього Закону.

Передача, підготовлена за участю спонсора, повинна бути ясно і належно означена з допомогою титрів чи дикторського тексту на її початку, якщо інше не передбачено угодою між телерадіоорганізацією і спонсором.

Забороняється спонсорство щодо випусків новин.

Забороняється втручання спонсорів у професійну діяльність телерадіоорганізацій та їх працівників.

Стаття 33. Кореспондентські пункти

Телерадіоорганізації мають право у встановленому порядку відкривати кореспондентські пункти на території України та за її межами. Кореспондентський пункт є структурним підрозділом (філією) телерадіоорганізації і представляє її інтереси.

Стаття 34. Акредитація телерадіопрацівників

Телерадіоорганізації мають право за погодженням з державними органами та органами об'єднань громадян акредитувати при них (при їхніх прес-службах) творчі групи, окремих працівників. Органи, при яких акредитовано телерадіопрацівників, забезпечують їм умови для виконання службових обов'язків з урахуванням специфіки підготовки телерадіоматеріалів (розміщення апаратури, режим освітлення, підключення до джерел звуку тощо), а також попередньо повідомляють їх про час і місце проведення засідань, прес-конференцій, презентацій, нарад та інших заходів, надають стенограми, протоколи та інші матеріали.

Припинення акредитації телерадіопрацівників можливе за рішенням організації, при якій їх акредитовано, за погодженням з телерадіоорганізацією, що акредитувала цих працівників, або у разі відкликання їх телерадіоорганізацією.

Стаття 35. Зберігання матеріалів телерадіомовлення

Телерадіоорганізації зобов'язані зберігати текстові матеріали передач протягом одного року після їх випуску і вести журнал реєстрації передач, які йдуть без попереднього запису (прямий ефір), в якому фіксуються: тема передачі, дата, час її початку і закінчення, прізвища авторів, ведучих та інших учасників. Журнал реєстрації передач, які йдуть у прямій трансляції, зберігається протягом року з дня останнього запису у ньому.

Передачі, записані в повному обсязі на магнітну плівку, можуть бути розмагнічені після закінчення десятиденного строку з часу останньої трансляції, якщо в цей строк не надійшла заява про спростування відомостей, які в них містяться. У разі виникнення спору вони розмагнічуються лише після його розв'язання (прийняття судового рішення, укладення мирової угоди тощо).

Порядок, критерії відбору, строки і умови довгострокового зберігання телерадіопередач, що становлять історичну, художню культурну чи іншу цінність, визначаються чинним законодавством України.

Розділ IV. ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ ТА ЇХ ПРАЦІВНИКІВ

Стаття 36. Авторське право телерадіоорганізацій

Телерадіоорганізації належить авторське право на створені нею передачі (фільми) і програми, а також авторські права, одержані відповідно до укладених нею договорів.

Телерадіоорганізація має право дозволяти чи забороняти іншим телерадіоорганізаціям, установам і закладам, громадянам в Україні та за кордоном:

—трансляцію (ретрансляцію) своїх передач (фільмів) та програм;

— відтворення, тиражування або продаж зроблених записів передач (фільмів) програм, що є її власністю, а також записів музичних і літературно-драматичних творів, здійснених телерадіоорганізацією в студії чи у видовищних закладах.

Без згоди телерадіоорганізації допускається використання її передач (фільмів) і програм у таких випадках:

— для задоволення особистих потреб громадян;

— для використання іншими телерадіоорганізаціями коротких уривків — не більше п'яти хвилин з кожної передачі (фільму);

— для навчальних цілей у державних навчальних закладах.

Стаття 37. Обов'язки телерадіоорганізації

Телерадіоорганізація зобов'язана:

а) розповсюджувати об'єктивну інформацію;

б) не створювати перешкод у передачі та прийманні програм інших телерадіоорганізацій, функціонуванні ліній зв'язку;

в) дотримувати вимог державних стандартів і технічних параметрів телерадіомовлення;

г) попереджати телеглядачів про те, що її програми платні;

д) виконувати правила рекламної діяльності і спонсорства, встановлені цим Законом;

е) з повагою ставитися до національної гідності, національної своєрідності і культури всіх народів;

є) зберігати у таємниці, на підставі документального підтвердження, відомості про особу, яка передала інформацію або інші матеріали за умови нерозголошення її імені;

ж) не розповсюджувати матеріали, які порушують презумпцію невинності підсудного або упереджують рішення суду;

з) не розголошувати інформацію про приватне життя громадянина без його згоди, якщо ця інформація не є суспільно необхідною. У разі, якщо суд визнає, що розповсюдження інформації про особисте життя громадянина не становить собою суспільно необхідної інформації, моральні та матеріальні збитки відшкодовуються в порядку, встановленому чинним законодавством України.

Телерадіоорганізація не має права:

— докорінно змінювати характер, обсяг мовлення та програмну концепцію без попереднього оповіщення телеглядачів і радіослухачів у своїх передачах;

— збільшувати в односторонньому порядку розмір абонентної плати чи інших видів оплати послуг до закінчення строку договору, крім випадків зміни централізовано затверджених тарифів на послуги телебачення та радіомовлення.

У межах зони впевненого прийому телерадіопрограм не дозволяється проведення будь-яких видів робіт, які можуть перешкоджати прийому передач чи погіршувати їх технічну якість. Винні у цьому юридичні та фізичні особи зобов'язані за свій рахунок відшкодувати всі витрати, пов'язані з поновленням попередньої якості прийому телерадіопрограм.

Стаття 38. Права творчих працівників телерадіоорганізацій

Творчий працівник телерадіоорганізації, який виконує її завдання, має право:

а) збирати і отримувати без перешкод інформацію, яка необхідна для підготовки передач;

б) проводити кіно-, відео-, звуко- та інші записи, фотозйомки, за винятком випадків, передбачених чинним законодавством України;

в) за завданням телерадіоорганізації відвідувати органи влади, підприємства, установи і організації та бути прийнятими їх посадовими особами;

г) при пред'явленні посвідчення працівника телерадіоорганізації перебувати в районах стихійного лиха і катастроф, в місцях аварій, масових безпорядків, на мітингах, зборах, демонстраціях та інших масових заходах, на територіях, в яких оголошено надзвичайний стан;

д) на доступ (зйомки, записи) до документів та матеріалів за винятком тих, що спеціально охороняються чинним законодавством України;

е) користуватися псевдонімом, застерігати недоступність розголошення таємниці псевдоніму;

є) перед трансляцією знайомитися з остаточно готовою до випуску передачею, яку підготовлено з використанням зібраних ним матеріалів і робити свої зауваження щодо передачі;

ж) зняти свою відповідальність за матеріали, зміст яких, на його думку, було змінено (перекручено) в процесі редакційної підготовки;

з) відмовитися від виконання доручення телерадіоорганізації, якщо воно суперечить чинному законодавству.

Стаття 39. Обов'язки творчих працівників телерадіоорганізацій

Творчий працівник телерадіоорганізації зобов'язаний:

а) дотримувати програмної концепції телерадіоорганізації, керуватися її статутом;

б) перевіряти достовірність одержаної ним інформації;

в) не допускати розповсюдження інформації, передбаченої частиною другою статті 2 цього Закону;

г) не допускати випадків розповсюдження в телерадіопрограмах відомостей, які порушують права і законні інтереси громадян, принижують їх честь і гідність;

д) виконувати інші вимоги, які випливають з цього Закону і статуту телерадіоорганізації та укладеного ним з телерадіоорганізацією трудового договору.

Обов'язки, передбачені частиною першою цієї статті, поширюються і на нештатних працівників телерадіоорганізації.

У разі висунення творчого телерадіопрацівника кандидатом на виборні посади він користується рівними з іншими кандидатами правами у використанні телебачення і радіомовлення.

Творчий телерадіопрацівник не має права використовувати своє службове становище в інтересах кандидата, довіреною особою якого він є.

Розділ V. ПРАВА ТЕЛЕГЛЯДАЧІВ І РАДІОСЛУХАЧІВ

Стаття 40. Захист прав телеглядачів, радіослухачів

Телеглядачі і радіослухачі мають право:

— приймати для індивідуального користування всі програми державних, недержавних, а також зарубіжних телерадіоорганізацій;

— звертатися до телерадіоорганізації, її засновників, Національної Ради з зауваженнями та пропозиціями щодо змісту і технічної якості програм і отримувати відповідь безпосередньо у передачах або письмово;

— спростовувати розповсюджені телерадіоорганізацією дані, що не відповідають дійсності, або принижують честь і гідність громадян.

Стаття 41. Захист прав неповнолітніх телеглядачів і радіослухачів

Передачі (фільми), що можуть завдати шкоди фізичному, психічному, моральному розвиткові неповнолітніх, забороняються.

Не допускається без згоди батьків або осіб, що їх замінюють, розповсюджувати інформацію про неповнолітніх, які вчинили злочини, про злочини, вчинені щодо неповнолітніх, а також про самогубство неповнолітніх, якщо така інформація дозволяє ідентифікувати особу неповнолітнього.

Стаття 42. Недопустимість перекручення інформації

Особа, в якої беруть інтерв'ю, або особа, яка надала інформацію для телерадіоорганізації, має право вимагати у письмовій формі перегляду чи прослуховування готового матеріалу перед його трансляцією, а в разі незгоди — вилучення матеріалу з передачі.

Спори у зв'язку з порушенням норм, викладених у частині першій цієї статті, розглядаються судом.

Стаття 43. Право на відповідь, спростування чи власне тлумачення обставин справи

Телерадіоорганізація зобов'язана надавати громадянам чи представникам організацій, інтересам яких заподіяно шкоди розповсюдженою інформацією, можливість відповіді, спростування чи власного тлумачення обставин справи.

В разі розповсюдження в телерадіопередачі даних, які принижують честь і гідність громадян або не відповідають дійсності, вони повинні бути на прохання зацікавлених осіб в місячний строк спростовані телерадіоорганізацією, яка розповсюдила ці відомості. Зміст і час спростування визначаються за угодою зацікавлених сторін.

Спори про реалізацію вказаних прав розглядаються судом.

Розділ VI. ФІНАНСУВАННЯ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ

Стаття 44. Фінансування телерадіоорганізацій

Джерелами фінансування телерадіоорганізацій є бюджетні асигнування, абонентна плата, а також кошти, отримані від:

— виробництва і трансляції реклами, видання газет, журналів, інформаційних бюлетенів, книг, відеогазет, створення телерадіопрограм на замовлення;

— продажу газетам, журналам, інформаційним агентствам права на публікацію програм своїх телерадіопередач;

— діяльності комерційних каналів, а також кабельного, довідкового (телетексту) та інших видів телерадіомовлення;

— виробництва, продажу і прокату касет із записами відео- і аудіопродукції;

— прокату телефільмів, платних спектаклів, концертів, організованих безпосередньо телерадіоорганізацією;

— зовнішньоекономічної діяльності телерадіоорганізації та інших видів діяльності, передбачених статутом;

— внесків засновників, спонсорів, державних органів, благодійних та інших громадських фондів, а також окремих громадян.

Іноземні інвестиції, як джерело фінансування телерадіоорганізацій, допускаються в порядку, встановленому чинним законодавством України з обмеженням, встановленим статтею 13 цього Закону.

Стаття 45. Матеріально-технічна база телерадіоорганізації

Матеріально-технічна база телерадіоорганізації, що забезпечує виробництво телерадіопередач та програм і доведення їх до споживачів, може включати до свого складу підприємства та організації (телецентри, телерадіоцентри, технічні центри телебачення і радіомовлення, радіобудинки тощо), а також технічні засоби розповсюдження телерадіопрограм (передавачі, супутникові, кабельні, радіорелейні мережі зв'язку та інші засоби).

Технічні засоби телебачення і радіомовлення, створені (придбані, побудовані) за рахунок державних капіталовкладень, не можуть бути надані в користування недержавним телерадіоорганізаціям без згоди відповідного центрального органу державної виконавчої влади та Національної Ради.

Плани, програми і схеми розвитку громадського, відомчого та інших видів телебачення і радіомовлення повинні бути узгоджені телерадіоорганізацією з програмою розвитку державного телебачення і радіомовлення на відповідних територіях.

Під час проектування, будівництва і реконструкції об'єктів (будинків, споруд), призначених для проведення громадських заходів (культурно-масових, спортивних, видовищних тощо), мають бути передбачені необхідні технічні вимоги щодо забезпечення телерадіотрансляцій з цих приміщень (освітлення, площа для розміщення телекамер та іншого устаткування, роботи персоналу, засоби зв'язку тощо).

Розділ VII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ

Стаття 46. Відповідальність за порушення законодавства про телебачення і радіомовлення

Порушеннями законодавства України про телебачення і радіомовлення є:

— порушення, передбачені статтею 47 Закону України «Про інформацію»;

— порушення вимог, встановлених: частиною 2 статті 2, статтею 8, частиною 4 статті 20 цього Закону;

— порушення антимонопольних обмежень, встановлених цим Законом;

— порушення обмежень, встановлених для іноземних інвесторів;

— мовлення без ліцензії;

— одержання ліцензії на використання каналів мовлення шляхом обману;

— здійснення мовлення з порушенням умов, які вказуються в ліцензії;

— порушення порядку та строків видачі ліцензії;

— порушення інтересів та законних прав телерадіоорганізацій, що отримали ліцензію;

— надання в користування технічних засобів мовлення телерадіоорганізаціям, які не мають ліцензію;

— повна або часткова передача каналу мовлення в користування іншій юридичній або фізичній особі;

— порушення вимог про обов'язкове повідомлення вихідних даних;

— створення мереж кабельного (проводового) мовлення без дозволу місцевих органів державної виконавчої влади;

— незабезпечення телерадіоорганізацією кабельного мовлення трансляції своїм абонентам існуючих програм державного мовлення;

— порушення авторських прав власників телерадіопередач та програм;

— порушення вимог щодо рекламної діяльності, встановлених цим Законом;

— порушення умов спонсорської діяльності;

— порушення прав творчих працівників телерадіоорганізації;

— порушення законних прав телеглядачів та радіослухачів;

— створення перешкод у законній діяльності Національної Ради.

Особи, винні в цих порушеннях, несуть цивільно-правову, адміністративну і кримінальну відповідальність згідно з чинним законодавством України.

Стаття 47. Відшкодування моральних збитків

Моральна (немайнова) шкода, заподіяна громадянинові в результаті розповсюдження телерадіоорганізацією даних, що не відповідають дійсності, принижують честь і гідність громадянина або завдають йому іншої немайнової шкоди, компенсується за рішенням суду цією телерадіоорганізацією, а також винними посадовими особами і громадянами. Розмір відшкодування моральної (немайнової) шкоди в грошовому виразі визначається судом.

Стаття 48. Звільнення від відповідальності за розповсюдження даних, що не відповідають дійсності

Телерадіоорганізація та телерадіопрацівники не несуть відповідальності за розповсюдження по телебаченню і радіо даних, що не відповідають дійсності у випадках:

а) якщо ці дані містились в офіційних повідомленнях;

б) якщо їх одержано від інформаційних агентств або пресслужб державних органів та органів об'єднань громадян;

в) якщо вони є дослівним цитуванням виступів народних депутатів, а також офіційних виступів посадових осіб державних органів;

г) якщо вони містилися в авторських виступах, які передаються в ефір без попереднього запису.

Розділ VIII. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ

Стаття 49. Міжнародне співробітництво телерадіоорганізацій

Співробітництво телерадіоорганізацій із зарубіжними партнерами здійснюється на підставі ратифікованих Україною міжнародних договорів або прямих договорів.

Якщо міжнародним договором, в якому бере участь Україна, встановлені інші норми, ніж ті, що містяться в цьому Законі, то застосовуються норми міжнародного договору.

Стаття 50. Діяльність представників зарубіжних телерадіоорганізацій на території України

Акредитація зарубіжних кореспондентів телебачення і радіомовлення проводиться Міністерством закордонних справ України.

Правовий стан і професійна діяльність представників зарубіжних телерадіоорганізацій, акредитованих в Україні, регулюються Кабінетом Міністрів України.

Представники зарубіжних телерадіоорганізацій, не акредитовані в Україні у встановленому порядку, здійснюють свою діяльність як співробітники закордонних юридичних осіб.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м.Київ, 21 грудня 1993 року

Точка зору

ГРОШІ І ВЛАДА

Роздуми екс-голови НБУ на делікатну тему

МАБУТЬ, мало хто замислювався над тим, чому в Україні за останні три роки щорічно відбувалася зміна голови Національного банку. Гадаю, не відкрию великої таємниці, коли скажу, що й над головою нинішнього голови НБУ вже висів дамоклів меч. Припуститися чергової зміни караулу в головному банкові країни перешкодила Верховна Рада. яка несподівано й для самої себе оперативно прийняла рішення про чотирьохрічний статус перебування на своєму посту голови НБУ.

Чому це так важливо саме тепер? Та через те, що за умов глибокої економічної кризи Національний банк був і ще довго залишатиметься в епіцентрі протиборства парламенту, Президента та уряду за вплив на його політику. Не випадково з черговою зміною уряду завжди поставало питання про підпорядкування НБУ в різних варіантах Кабінету міністрів України. Воістину, гроші і влада завжди йшли поруч.

Відомо, що ключова роль Мінфіну — управляти податковою політикою та забезпечувати повноту збору податків. Ключова роль НБУ — управляти грошовою системою. Відомо також і те, що сильна держава може постати лише за наявності сильних Мінфіну і центрального банку. Ці дві організації ніби доповнюють одна одну, вони — своєрідні сполучені посудини, де якщо не спрацьовує функція Мінфіну зі збору податків, то ця частина вимушено компенсується додатковим випуском грошей в обіг.

Отут і виникає перша нестиковка цілей та інтересів. Адже у центрального банку немає важливішого завдання, ніж забезпечити стабільність грошової одиниці і тим самим усіляко перешкоджати зростанню інфляції, якщо він хоче бути на висоті становища.

Тим часом за умов економічної кризи висока інфляція багато в чому задовольняє можновладців, тим паче, якщо на правлячі структури постійно давить психологія «тимчасового правителя».

За теорією, відомою на Заході під назвою «крива Філліпса», якщо в країні наявна висока інфляція, то не повинно бути безробіття. Нинішня ситуація в Україні класичний приклад цього. Отже, будь-які спроби Центрального банку загнуздати інфляцію за допомогою так званих «дорогих грошей» (високих облікових ставок) і тим самим знизити попит на грошовому ринку, в тій чи іншій мірі зачіпає інтереси влади, яка прагне будь що не допустити соціального вибуху в суспільстві.

Не слід забувати й прописної істини, що інфляція збагачує тих, хто бере гроші в позику. Гадаю, що не великий секрет: найбільшим боржником у нас сьогодні є держава в особі Мінфіну. Через високу інфляцію багатство поступово перекочовує від приватних осіб (через знецінення заощаджень, облігацій, грошових знаків) до державної скарбниці. Це й є прихований інфляційний податок, який довів до злиднів уже 80 відсотків громадян України.

Отож, за умов відсутності реальних зрушень в економіці та деградації фіскальної фінансової політики інфляція — принадна ілюзія підтримання на плаву економіки, що тоне, і можливості не допустити соціальних заворушень, хоча водночас така політика докорінно підриває довіру населення до грошової системи і декому може правити за «рятувальний круг» лише короткий час.

Наступним вузлом нерозв'язних на сьогодні проблем є валютна політика. У фахівців тут немає двох думок — грошова й валютна політики «приречені» діяти синхронно, у них має бути один господар, тобто центральний банк.

Справді, адже не можна допустити такого становища, щоб кермо автомобіля було уводночас у руках двох водіїв. На жаль, сьогодні всі ми є пасажирами такого автомобіля.

Як відомо, наперекір запереченням Національного банку припинено роботу Міжбанківської валютної біржі — єдиного легального ринку торгівлі валютою в Україні та головного інструмента Національного банку впливу на ринковий курс власної валюти. Рішення Верховної Ради України про зміну президентського указу щодо цього лишилося благим побажанням парламенту, який іде зі сцени.

Фінал не за горами.Уже сьогодні в Україні практично бракує організованого валютного ринку. У створений урядом так званий тендерний комітет за місяць надходить близько 50 — 60 мільйонів доларів від усього обсягу обов'язкового продажу державі валюти, що складає одну десяту частину потреби України у вільно конвертованій валюті, для закупки енергоносіїв. Де ж узяти решту 350 — 400 мільйонів доларів в місяць за такої політики?

Гіркий гумор саме полягає в тому, що дедалі мілкіший струмок валюти, яка надходить до скарбниці держави, є природною реакцією експортерів та ринку на відповідь прагненню уряду адміністративними заходами підтримувати спадний курс власної валюти.

В той же час спостерігається значне збільшення котирувань і зросла активність валютних операцій у позабіржевому та тіньовому секторах. Хто ж зацікавлений у такому становищі? Адже в результаті адміністративного втручання держави в курсоутворення українські експортери втратили будь-яку мотивацію до розширення зовнішньоекономічної діяльності. Виробництво експортної продукції стало обтяжливим для підприємств. Свідомо чи ні було зарізано курку, яка ще зовсім нещодавно несла для України золоті яйця?

Сьогодні все застигло в очікуванні змін.

На краще б!

На тлі цих проблем та суперечностей в засобах масової інформації розгорнута широка дискусія навкруги грошової реформи і введення в обіг гривни. Днями докладне інтерв'ю на цю тему дав і сам Президент.

Я далекий від думки, що все це добре відрепетирувана кампанія. З надіями жаданим «журавлем у небі» відвернути увагу широкої громадськості від фінансової катастрофи, яка насувається. Адже чим вище темпи інфляції, тим менше передбачуваності. Сьогодні як ніколи нам потрібно відновити довіру до карбованця як до міри вартості, засобу платежу й джерела нагромадження. Заслужити таку довіру у власного народу можливо або минулими успіхами, або чітко зрозумілими для всіх цілями.

Неважко побачити, що в Україні зараз немає ані першого, ані другого. Чи не час нам припинити апаратні ігри в чергові так звані «програми виходу з кризи», в які не вірять ні їх автори, ні народ, ні депутати? Замість аморфних програм потрібно чітко визначити зрозумілі для всіх національні пріоритети та наполегливо діяти.

У свій час я пропонував у основу національної стратегії взяти економічну модель, відому на Заході за назвою «економіка, ведена експортером», що допомогла Туреччині, Чилі, Мексиці вийти з найжорсткішої економічної кризи. Сутність цієї стратегії полягає в визначенні точкових орієнтирів. Для України це метал, хімія, зерно, цукор, олія (що ще?). Отже, треба зосередити на виробництві цієї експортної продукції можливі фінансові ресурси держави та, наростивши експортний потенціал, спробувати змінити від'ємне сальдо платіжного балансу.

Фахівці знають, що стан платіжного балансу саме і є головним курсоутворюючим чинником національної валюти й прямо зв'язаний з введенням гривні. На жаль, за останні два роки ми не тільки не змінили валютні позиції країни, але й розгубили своїх традиційних партнерів по взаємовигідній торгівлі в країнах СНД.

Здавалося б, за цієї ситуації наша зовнішньоекономічна стратегія повинна бути переорієнтована на активну, наступальну політику за сфери впливу й втрачені ринки збуту. Замість цього політичне керівництво України обрало для себе сумнівне місце так званого «асоційованого члена СНД», що в прямому і переносному значенні асоціюється з поняттям, вибачте, «імпотента».

Звідки ж візьметься валюта, так потрібна Україні на ліквідацію економічної залежності від свого головного стратегічного партнера — Росії?

Тому особисто для мене риторично звучить питання: бути чи не бути в найближчий час гривні? Відповідь, певно, тут слід шукати в ризикованому виборі: яке з двох лих для нас виявиться сьогодні менше — чи спробувати реанімувати хоча б на короткий час збанкрутілого українського карбованця і, можливо, змінивши його становище, згодом провести великомасштабну грошову реформу, чи, скоріше з політичних міркувань «поточного моменту», зв'язаного з передвиборною кампанією, піти на ризик введення гривні вже в першому півріччі ц. р.

Що стосується першої пропозиції, то тут оптимізм викликає «промінь світла», що з'явився. Маю на увазі відносну стабільність карбованця й цін в останні два місяці як результат проведення жорсткої монетарної політики Національного банку. Але виникає питання, чи надовго стане сил та стійкості утримати цю несталу рівновагу центрального банку й влади? Адже вже зараз з багатьох регіонів країни чується гуркіт ультимативних вимог: дайош нові кредитні ліміти! дайош міжгалузеві заліки! дайош індексацію оборотних коштів! і схожі до цих відомі мотиви в стилі ретро. Так і хочеться спитати «ринкочну» директорію: невже руйнівна інфляція з чотирма нулями за рік, яка вже підвела країну до безодні, вас так нічому й не навчила? Адже розкрутивши новий виток інфляції, ми загубимо, мабуть, одну з останніх можливостей гідно провести грошову реформу.

Отже, для запуску реформи насамперед має бути створене відносно стабільне середовище у політиці, економіці й фінансах. Мабуть, це звучить тривіально, але економічна стабілізація можлива лише за умов відсутності очікування подальшої інфляції, коли резиденти країни охоче готові працювати з національною валютою, а іноземні партнери готові її купувати. Звичайно, що досягти цього неможливо без жорсткої грошової й гнучкої податкової політики.

Потрібна розвинута банківська система, здатна швидко й надійно здійснювати операції як в середині країни, так і за кордоном. В цьому зв'язку важливо не допустити втрати довіри до банків, за якими стоять сотні тисяч юридичних й фізичних осіб. Це найгірше, що може статися в країні. У нас, на жаль, це вже відбулося.

Компрометація банків, починаючи від головного банку країни та закінчуючи комерційними, зведена до рангу вищої політики. Чого, наприклад варте тільки останнє рішення Верховної Ради про установлення для банків «виключна міра покарання» — у вигляді 55 відсотків податків на доходи, що відповідає майже 80 відсоткам — на прибуток! Хіба такий конфіскаційний захід може сприяти розвитку банківської справи в країні, яка готується до проведення великомасштабної грошової реформи й реформації банків? Далі, потрібні валютні ресурси для підкріплення своєї грошової одиниці. В ідеалі нормальним є положення, коли під кожною національною банкнотою лежатиме тверда валюта іншої країни. Приміром, у Королевському банку Англії іноземної валюти мається більше, ніж циркулює в країні власної. А ми всі свої надії пов'язуємо з стабілізаційним фондом МВФ й поступовим нагромадженням вільно конвертованої валюти та золотого запасу в сховищах Національного банку України.

Нарешті, неоціненним капіталом в справі стабілізації національної грошової одиниці є довіра народу до політики свого уряду й Національного банку, які виступають як імітенти національної валюти. Підписи на банкнотах неначе гарантують надійність. Не випадково в Німеччині розповсюджена крилата фраза: «Не всі німці вірують в Бога, але всі німці вірять у свій Бундесбанк». От би нам отримати такий кредит довіри!

І останнє. Для успішного проведення грошової реформи у нас є всього один шанс. Якщо першу реформу спіткає невдача, другу й наступні спіткає та сама доля. Хотілося б уникнути сумного досвіду країн Латинської Америки, де невдало закінчились вже по 3—4 грошові реформи. Та й самі ми заплатили безмір дорогу ціну за бездарно і поспіхом проведену купонну реформу. Я й зараз своїм колишнім опонентам продовжую нагадувати, що між українським карбованцем і нинішньою високою інфляцією існує прямий зв'язок. Чи зуміємо ми уникнути помилок нашого недалекого минулого та не допустити аматорського підходу й імпровізації в цій делікатній справі — залежить тільки від нас.

Вадим ГЕТЬМАН,
народний депутат України, голова біржового комітету Української міжбанківської валютної біржі.

(Продовження розмови про банки і фінансову систему держави — у наступному номері).

Указ Президента України

Про День працівників житлово-комунального господарства

На підтримку ініціативи працівників житлово-комунального господарства України **постановляю:**

Встановити в Україні професійне свято працівників житлово-комунального господарства України — День працівників житлово-комунального господарства, яке відзначати щорічно у третю неділю березня.

Президент України Л. КРАВЧУК
м. Київ 15 лютого 1994 року

У Києві — говорять. У Броварах — працюють

Рік тому директор держпідприємства «Укрветпромпостач» Андрій Березовський з Броварів Київської області та керівник західноберлінської фірми «Албана» Карл Хейнц Грунов підписали договір про створення спільного виробничо-комерційного підприємства «Бровафарма». Звичайно, у більшості людей СП асоціюється з перекачуванням грошей за межі України. Однак у Броварах ділом довели, що буває навпаки.

За час роботи тут освоїли випуск чотирьох препаратів для лікування худоби та домашніх тварин. Раніше всі ці ліки доводилось закуповувати за валюту. А виготовлення їх із субстанцій, які постачає західноберлінська фірма, обійшлося в 616 тисяч доларів і зекономило для України майже три мільйони доларів.

Тож доки у високих сферах ведуть безплідні балачки про утвердження державності, у Броварах працюють. І приносять подвійну користь — забезпечують тваринництво дефіцитними препаратами та заощаджують для держави валюту.

Надходження до бюджету — більші

Коментуючи підсумки виконання бюджету України за 1993 рік та Закон «Про державний бюджет України на 1994 рік», газета «Голос України» від 05.02.1994 р. (С.Лавренюк: «Держбюджет як оптимістична трагедія») припустилася неточності, зокрема щодо надходжень до бюджету податку на добавлену вартість. У цьому зв'язку Головна державна податкова інспекція повідомляє, що за оперативними даними у 1993 році до бюджетів усіх рівнів надійшло близько 49,8 трильйона карбованців, або 99,6 відсотка до уточненого бюджету. При цьому слід зазначити, що забезпечено понад 16,9 трильйона карбованців (107,2 відсотка) надходжень податку на добавлену вартість. Податку на доходи (прибуток) надійшло понад 14,3 трильйона карбованців (108,5 відсотка), акцизного збору — 2,5 трильйона карбованців (115,9 відсотка).

Прес-служба Головної державної податкової інспекції України.

МИРОВОЙ ЛИДЕР ПО ПРОДАЖЕ КОМПЬЮТЕРОВ

ComputerLand

MBL® GROUP Business to business. Person to person.

Computerland предлагает уникальный выбор:

- профессиональной компьютерной техники;
- периферийных устройств;
- копировальной техники;
- офисного оборудования (электронные пишущие машинки, телефаксы, телефоны);
- программного обеспечения.

NOVELL EPSON Lotus. intel. IBM MINOLTA RICOH TOSHIBA SMITH CORONA Microsoft

Panasonic SONY Canon Konica NEC AST MBL COMPAQ HEWLETT PACKARD

Заказ любых конфигураций.
12 месяцев гарантия,
послегарантийное обслуживание.

Адрес: г. Киев, пл. Побе
тел. (044) 219-19-3
E-mail: m
г. Николаев, пр. Лен
тел. (0512) 35-00-1

Спростування

ПРИСТРАСТІ НАВКОЛО «ПРИСТРАСТЕЙ...»

11 червня 1992 року наша газета опублікувала матеріал голови Товариства єврейської культури України Іллі Левітаса «Пристрасті навколо трону». В матеріалі автор описував, які, на його думку, виникали складнощі, коли обирали мера Вінниці Дмитра Дворкіса. В основному ці складнощі були пов'язані з його національністю. Доводячи це, автор припустився кількох неточностей. Зокрема, І.Левітас вважав, що складнощі постали, насамперед, через активну діяльність депутата міської Ради Анатолія Махлая, якому «не сподобалося, що новий керівник міста за національністю — єврей». Далі в матеріалі І.Левітас переконував, з посиланням на представника Президента у Вінниці М.Дідика, який нібито назвав призвідників мітингу «купкою відщепенців, які ганьблять не тільки рідне місто, а й свій народ» та прокурора Ленінського району Вінниці Д.Цвіргуна, що проти організатора мітингу, який проходив у ті дні в Вінниці, порушено кримінальну справу й провадиться слідство. Проте, як з'ясувалося згодом, ці дані не відповідають дійсності. У зв'язку з чим ми просимо вибачення у Анатолія Махлая і наших читачів.

Акционерное общество – «Акционерная компания "АВТО"»

Уважаемые акционеры акционерной компании "АВТО"!

Общее собрание акционеров АК "АВТО" по итогам работы за 1993 г. состоится 24 марта в 16⁰⁰ в Международном центре культуры и искусств г. Киева, ул. Институтская, дом 1.

Начало регистрации в 15⁰⁰.

При регистрации участник собрания должен представить:
– приглашение или сертификат акций;
– документ, подтверждающий личность.

Дополнительные сведения по проведению Собрания акционеров можно получить в Акционерной компании "АВТО" по телефонам: *(044) 224-83-85, 224-73-36.*

Постоянно в продаже

автозаправочные станции, колонки «Нистру»;
автокраны КС3575-А Телескоп; погрузчики 40810 Г/П 5Т, дизель;
лесовозы КРАЗ 255-105 без прицепа;
тракторы МТЗ-80;
экскаваторы ЭО3323 ковш 0,65 куб; 302628 на базе МТЭ.
Телефоны: (044) 435-70-77, 435-21-22, 435-61-10, 435-61-08.

УВАЖАЕМЫЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛИ!

Предприятие «Росток» предлагает к реализации по заводским ценам электробытовые товары собственного производства: электромиксеры, электрокофемолки, электрокофеварки, электромясорубки, кухонные комбайны.

Продукция может быть поставлена в любой регион страны.

Звоните. Наши телефоны в Киеве: (044) 441-44-56, 488-80-07.

СГП «АТЛАНТИКА»

Крупнейшая рыбная корпорация Украины

Официальный дилер СГП «Атлантика» производственно-коммерческая научно-инвестиционная компания «Альт».

г. Киев, ул. Кудрявская, 14, тел. 212-23-82, 212-30-75, 212-23-81, факс 212-30-76.

Рыбоконсервная, рыбная продукция в ассортименте. Поставки со склада в Киеве и Севастополе.

Предприятие «ТМО-СЕРВИС» реализует бензин А-76 партиями от 5 тонн.
Товар в Киеве.
Доставка в любой регион Украины.
Тел.: 417-22-27, 416-53-45.

Обменяем легковые и грузовые АВТОМОБИЛИ, ДВИГАТЕЛИ к автомобилям и тракторам на САХАР или купим САХАР.
Телефоны в Киеве: (044) 446-48-43, 446-34-13.

БИЗНЕС + ИГРА + ПЕРСПЕКТИВА
HUNIA — SHOW '94

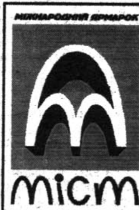
2-я Международная выставка-ярмарка игральных автоматов 24—27 февраля 1994 г. в помещении городского спортивного зала «Ходос имре».
Адрес: Debrecen Kassai ut 32 — 34, Ungarn.
Время работы: 24—26 февраля с 10 до 19 часов, для специалистов — с 10 до 14 часов;
27 февраля с 10 до 16 часов.
Плата за вход — 200 форинтов.
Организатор — DISCO BT.
Тел. + 36(52) 348-613, 315-768;
Факс: + 36(52) 347-562.

Фирма СПОНСОР Лтд предлагает:

высокорентабельное оборудование:
— **ЛИНИИ** для фермеров по переработке молока:
производительность — 0,5 — 5 тн;
получаемая ПРОДУКЦИЯ — масло, сливки, творог, сыр, сметана;
ОКУПАЕМОСТЬ — несколько месяцев.
Работы «под ключ». Возможна организация совместного производства.
Поставки другого оборудования для переработки с/х продукции, общепита.
254205, Киев, а/я 311/3.
Тел.: (044) 411-82-61, 411-76-55.

Предприятие в Чернигове реализует:
дизельные двигатели Д-243;
газовые установки для работы грузовых автомобилей на сжатом газе (в комплекте 8 облегченных баллонов позволяет переоборудовать пассажирские автобусы).
Оптовым покупателям предоставляется скидка.
Обращаться по телефону (04622) 3-45-53.

Організація реалізує:
автомобілі МАЗ;
тканину костюмну Мінського камвольного комбінату.
Телефони: (04744) 55180, 52254.

4-7 березня в Луцьку
МІЖНАРОДНИЙ БАГАТОГАЛУЗЕВИЙ ЯРМАРОК
Виняткова нагода показати себе і встановити ділові контакти з фірмами Польщі, Чехії, Угорщини, Словаччини, Німеччини, Росії, Білорусі та України.
Заявки за адресою: м.Луцьк 263025, а/с 70,
Тел (03322) 24520, 24997,
Fax (03322) 24384.

Карбид кальция — оптовые поставки
СП БИВАКС, Киев
тел. (044) 441-98-62.

У Вищому арбітражному суді України

15 лютого в Києві відбувся черговий пленум Вищого арбітражного суду України, на якому підбито підсумки роботи арбітражних судів протягом 1993 року і визначено основні завдання на 1994 рік.

Обговорено проект Конституції України з точки зору: «Судова влада і конституція», а також затверджено роз'яснення президії Вищого арбітражного суду України з питань застосування законодавства, що регулює орендні відносини, підвідомчість спорів за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, про практику розв'язання спорів, пов'язаних з постачанням продукції і товарів, та інші.

Пленум констатував, що за умов економічної нестабільності, розриву господарських зв'язків, погіршення договірної дисципліни, незавершеності формування судової влади арбітражні суди в основному забезпечували захист законних прав та інтересів підприємств, установ, організацій усіх форм власності.

На пленумі зазначалося, що значно збільшилася кількість звернень підприємств по судовий захист, відповідно зросла кількість розглядуваних справ. З'явилася нова категорія справ — про визнання банкрутом.

У зв'язку зі зростанням кількості справ і перевантаженістю судів потребує розв'язання питання про збільшення чисельності судів і спеціалістів у системі арбітражних судів.

За результатами роботи пленум накреслив на цей рік конкретні шляхи щодо поліпшення діяльності арбітражних судів і прийняв відповідне рішення.

Володимир СНІТКО.

Виставки

Для приятеля нового не цурайся старого...

З великою виставкою медичних препаратів та ліків, техніки, парфюмерно-косметичних товарів до Києва приїхали давні партнери України — болгарські акціонерні товариства «Фармахім» та «Медтехніка». Цікаво, що нині ці добре всім знайомі гіганти з виробництва ліків влаштовують огляд́ини на запрошення не державної структури, що, звісно, шкода, а приватного підприємства УкрСЕБ. До речі, вже досить відомого в Україні постачальника гостродефіцитних ліків, які не виробляють у країнах СНД.

Мабуть, нема потреби представляти відомі болгарські ліки альмагель, цинаризин, карсил, фармазин, гентоміцин. Нині в Україні зареєстровано ще майже 50 найменувань нових препаратів для лікування серцево- судинних, ревматичних, онкологічних захворювань, діабету, нервової системи, а також десять видів лікувальної та профілактичної зубної пасти, шість ветеринарних препаратів.

Вони також прийшли в Україну, хоч Укрфармація поки що не в змозі робити державні закупки цих потрібних ліків.

— За майже два роки співробітництва «Фармахіму» з УкрСЕБом ми поставили різноманітних препаратів на 100 тисяч доларів, — розповідає представник болгарської фірми Веселин Сеньов. — Звичайно, поставки під консигнацію — великий ризик, але ми вже переконались у надійності та обов'язковості нашого партнера. І будемо розширювати це співробітництво.

І генеральний директор УкрСЕБу Валерій Орєшков теж задоволений своїм болгарським партнером, котрий добре розуміє проблеми, що виникли з виробництвом і поставками ліків у нас, терпляче завойовує цей ринок.

— Ми ще раз переконалися, — розповідає Валерій Іванович, — що болгарські препарати мають великий попит. І це зрозуміло: їх добре знають і лікарі, і їхні пацієнти. Адже захворівши, людина з десятка назв найменувань обов'язково вибере той, який їй добре знайомий. Та й ціна на болгарські препарати доступніша, ніж на такі самі, але, скажімо, німецькі або французькі, хоча лікувальні властивості у них однакові.

Сьогодні в «Український дім», що на Хрещатику, запрошено фармацевтів, лікарів, представників фірм, які займаються поставкою ліків та медичної техніки, щоб вони ознайомилися з експозицією болгарських виробників. Тут відбудеться також велика розмова про те, як зробити співробітництво в галузі виробництва й поставок ліків тіснішим, корисним для обох сторін. Ну і, звичайно ж, виставку можуть відвідати усі бажаючі. Цікаво все-таки, чим ми можемо лікуватися.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Допоможіть!

Заради маленького серця

В сім'ї учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, працівників міліції, тяжко хвора дочка — Людмила Круль. У дівчинки кілька пороків серця, додатково провідні шляхи, приступи пароксизмальної тахікардії, аномалія Ебштейна.

В останні три місяці хвороба загострилася. Лікування в Інституті серцево-судинної хірургії поліпшення не дає. Необхідна термінова операція на серці. Для проведення такої операції в кардіологічній клініці Каунаської медичної академії потрібні три тисячі доларів США.

Всіх, хто може допомогти, просимо переказати гроші на рахунок Українського благодійного фонду допомоги працівникам правоохоронних органів у Києві: № 700336 МФО 300421 або валютний поточний рахунок № 106070766 в Українському банку «Відродження» з поміткою «Для лікування Людмили».

Продиктовано в номер

Дзвони пам'яті

(Початок на 1-й стор.).

Схвильовані виступи ветеранів об'єднали спогади про бойову юність, вдячність корсунцям за пам'ять про полеглих і живих... А ще пекуча ностальгія за «соціалістичною Батьківщиною», за Союзом...

Можна зрозуміти сивочолих ветеранів... Однак ніяк не збагнути логіки виступів окремих учасників конференції, які паплюжили ідею української державності, її символи, ображали Президента...

Урочистості, присвячені ювілею Корсунь-Шевченківської битви, їх організатори назвали «Дзвони душі — дзвони пам'яті». Гарна назва. Аби стали вони ще й дзвонами морального примирення різних поколінь ветеранів і молодих. Адже Батьківщина у нас одна — Україна.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Олімпіада-94

Надії не підтверджуються, надії залишаються

Біатлон. 15 км. Жінки. 1.М.Бетар (Канада)... 12.О.Огурцова (Україна), 13.Н.Білова (Україна). 20 км. Чоловіки. 1. С.Тарасов (Росія)... 12.Т.Дольний... 14.Р.Звонков... 26.В.Могиленко (усі — Україна).

Санний спорт. Двійки. Чоловіки. 1.К.Брюгер — В.Хубер (Італія)... 8 — 9. І.Урбанський — А.Мухін (Україна).

Північне двоборство. 1.Ф.Лундберг (Норвегія)... 16.Д.Просвирнін (Україна).

Лижні гонки. Чоловіки. 15 км. За системою Гундерсена. 1.Б.Делі (Норвегія).

Гірські лижі. Швидкісний спуск. Жінки. 1.К.Зайзінгер (Німеччина)... 37.О.Логінова... 42.Х.Підгрушна (обидві — Україна).

Фігурне катання. Чоловіки. 1.О.Урманов (Росія)... 4.В.Петренко — (Україна).

Бобслей. Двомісні екіпажі. 1.Г.Ведер — Д.Асклін (Швейцарія)... 33.О.Жуков — О.Бортюк (Україна).

Стрибки з трампліна. К-120.1.К.Вайсфлок (Німеччина)... 52.В.Грибович (Україна).

Хокей. Матчі в підгрупах. Німеччина — Росія — 4:2, Фінляндія — Австрія — 6:2, Чехія — Норвегія — 4:1, Канада — Словаччина — 1:3, Італія — Франція — 7:3, США — Швеція — 4:6, Росія — Чехія — 4:3, Німеччина — Фінляндія — 1:7, Норвегія — Австрія — 2:4.

Ковзани. Жінки. 500 м. 1.Б.Блейер (США). Чоловіки. 1000 м. 1.Д.Дженсен (США)... 33.О.Костромітін (Україна). 10000 м. 1.Й.-О.Косс (Норвегія).

І ці дні Олімпіади не принесли радості прихильникам спорту України. Наші атлети, на жаль, посідають місця далеченько від призових.

Неабиякі надії всі ми пов'язували з нашим знаним спортсменом, олімпійським чемпіоном Віктором Петренком. Та ба, не так сталося, як жадалося. Навіть важко пояснити, чому так невпевнено, з помилками, відкатав одесит технічну програму. Ще перед виходом на лід він був помітно схвильованим, блідим. Результат — дев'яте місце.

За таких умов більшість змирилася б із долею. Але ті, хто добре знає Петренка, вірили, що він не здався. Довільну програму український фігурист відкатав блискуче. Він єдиний з учасників, якому один з арбітрів (румунський) виставив найвищий бал — 6,0. А от білоруський та російський судді поставили по 5,6, чим викликали негативну реакцію в залі. Втім, Бог з ними. Справжні естети фігурного катання належним чином оцінили виступ українця. Будь Віктор після «техніки» хоча б п'ятим-шостим, на п'єдесталі пошани опинився б обов'язково.

У нас залишилася ще надія. І вона також пов'язана з фігурним катанням, а точніше — з Оксаною Баюл. Може, до неї доля поставиться прихильніше, ніж до Віктора Петренка.

На Олімпіаді вже є свої герої. Чудово виступають атлети Норвегії та Росії. Дві золоті нагороди виборола лижниця Любов Єгорова, яка, до речі, зібрала такий само «врожай» і на попередніх Іграх в Альбервіллі. Хочеться зняти капелюха перед американкою Боні Блейєр, яка виграла змагання ковзанярок на дистанції 500 метрів. Сам по собі факт помітний. Але це досягнення стає ще визначнішим тому, що стрімка Боні подібне робила і в Калгарі-88, і в Альбервіллі-92. Нарешті, герой Норвегії, людина-рекорд Йохан-Олаф Косс, виборов три золоті нагороди і встановив три світових рекорди!

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Подробиці

І підпілля не зберегло

У середині січня, напередодні візиту в Білорусь Президента США Б. Клінтона, в Мінську були затримані лідери Комуністичної партії Литви М. Бурокявічюс та Ю. Єрмалавічюс. Зараз вони знаходяться у вільнюській в'язниці.

Ці політичні діячі втекли з Литви в серпні 1991 року, зразу ж опісля провалу московського путчу. Тоді ж було санкціоновано їх затримання. Але пошуки «революціонерів-підпільників», що втекли, затягнулися на два з половиною роки. І ось тепер їм пред'явлено офіційне звинувачення в підготовці в січні-серпні 1991 року змови з метою повалення влади в Литві і співучасті у вчиненні умисного вбивства. Під цим мається на увазі епізод, коли окремі частини Радянської Армії захопили Будинок преси, будинок радіокомітету та телевежу. Тоді загинуло чимало мирних громадян.

Генеральний прокурор Литви А. Паулаускас заявив, що акція затримання та доставлення в Литву М. Бурокявічуса й Ю. Єрмалавічюса була погоджена з білоруською стороною, оскільки між двома країнами з 11 жовтня 1993 року діє угода про правову допомогу. Дізнавшись, що 15 січня в Мінську має відбутися з'їзд Компартії Литви, представники литовської прокуратури звернулися до Генерального прокурора Білорусі. За словами А. Паулаускаса, той заявив, що, якщо правоохоронним інстанціям Литви відомо місцезнаходження тих, кого розшукують, то перешкод для затримання не буде. Таким чином, план операції було розроблено і здійснено за участю посадових осіб генеральної прокуратури Литви та МВС Білорусі.

Після того, як повернення М. Бурокявічуса й Ю. Єрмалавічюса в Литву стало актом, що звершився, білоруси почали відхрещуватися від того, що знали про цю акцію та сприяли литовцям. Глава білоруських комуністів навіть звинуватив Литву в міжнародному тероризмі. А потім події повернули і зовсім на цікаве: були звільнені від посад, що обіймали, Голова Верховної Ради Білорусі С. Шушкевич та міністр внутрішніх справ. Глава білоруського КДБ втримався в своєму кріслі лише завдяки тому, що більшість проголосувала проти його відставки.

М. Бурокявічюс, якого доставлено в литовську в'язницю, почав жалітися на біль в серці. Його було покладено в лікарню в'язниці. Соратника його ж тримають у тюремній камері. Їм обом відповідно до литовських законів, виходячи з пред'явлених звинувачень, загрожує смертна кара.

Надія ДОРОНІНА.

Вільнюс.

Власкори повідомляють

Поки суд та діло, суд без діла

Задля економії коштів МВС Киргизстану відмовилося від конвою ня підсудних із слідчих ізоляторів на судові процеси. Не захотіли, знак, узяти на себе ці функції і внутрішні війська. І як обов'язкову умову зажадали від судів гарантувати всі, належні за статутом, заходи безпеки, зокрема, обладнати грати в машинах з підконвойними. Поки кошти на це відшукували, судочинство тимчасово припинено.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Бішкек.

Розгніваний чоловік витяг гранату...

Кривавою драмою закінчилося весільне торжество в місті Кулябі на півдні Таджикистану за дастарханом (скатертина для трапези): під час застілля розірвалася граната.

Усе почалося зі сварки, що виникла між подружжям Ісматових. У пориві гніву, розгнівавшись на дружину, глава сімейства, прапорщик місцевої військової частини, витяг з кишені гранату й кинув її у «кривдницю». В результаті його дружина, двоє чоловік, четверо дітей, які сиділи поруч, загинули, ще 28 — госпіталізовано.

Мабуть, усвідомивши, що скоїв, винуватець кривавої драми другою гранатою підірвав себе.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Справи бізнесові

«Експорт клуб» зводить ризик до нуля

Нещодавно під заголовком «Без інформації бізнес ризикований» наша газета надрукувала замітку власного кореспондента в Софії. В ній йшлося про те, що між Україною та Болгарією практично немає обміну бізнес-інформацією. З цим матеріалом познайомилася софійська фірма «Експорт клуб» і за допомогою «Голосу України» готова сприяти діловим людям обох країн налагоджувати контакти. «Ми вже працюємо по обміну бізнес-інформацією з Угорщиною, країнами Балтії, Росією, — каже президент фірми Ангел Ангелов. — Інтерес до вашої країни зростає. Хочу запевнити українських підприємців, що ми надаємо тільки перевірені дані».

Болгарські фірми шукають в Україні

1. Фірма «АТ» (м. Софія) шукає дубовий паркет першого сорту, щомісячні поставки — одна вантажна машина.

2. Фірма «Невал» LTD (м. Софія) шукає сировину для виробництва побутового посуду — нержавіюча сталь в листах або рулонах. Спосіб оплати — за бажанням української фірми.

3. Торгова фірма (м. Варна) шукає контакти для імпорту в Болгарію всіх моделей автомобілів ВАЗ.

4. Фірма «Privet» LTD (м. Софія) шукає контакти для взаємовигідної співпраці з ліцензованими українськими експортерами продовольчих та непродовольчих товарів.

Болгарські фірми пропонують

5. Фірма «Марс» (м. Софія) — представник відомих німецьких фірм, пропонує все для ливарного виробництва (графітні та sic тиглі, ливарні опори, обмазки, дегазатори, термоізоляційні матеріали, графітні електроди, набивні столи, керамічні фільтри).

6. Фірма (м. Софія) пропонує будь-які види палива.

7. Фірма «Елеганта» (м. Варна) пропонує безалкогольні напої (пепсі та його продукти в металевих банках), тютюнові вироби і продовольчі товари, зацікавлена в контактах для взаємовигідної співпраці.

8. Фірма «SVC International LTD» (м. Софія) пропонує прямі поставки із Сінгапура та Гонконга побутової електроніки.

Ви хочете запропонувати товари на болгарському ринку? Надрукуйте вашу безплатну оферту в бізнес-бюлетені «Export club business news», який щотижня виходить на сторінках популярних болгарських газет «Стандарт» та «Парн». Її прочитають 300 тисяч тутешніх фірм! Для контактів: Болгарія, м. Софія, фірма «Export club», тел/факс 003592/442663.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5
Газета виходить з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУЩКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 302937

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311034.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».